

B A N L H A N C E

**Borgernes
retssikkerhed
er omdrejnings-
punktet i vores
arbejde**

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen

Titel Ankestyrelsen 2008
Udgiver Ankestyrelsen, maj 2009
Bidrag Trine Baadsgaard
Redigering Klartekst ApS
Designkoncept Kontrapunkt as
Layout og tryk Schultz Grafisk
Hjemmeside www.ast.dk

Denne publikation kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Indhold

Side

5	Forord
6	Kapitel 1 Ankestyrelsen – kort fortalt
8	Kapitel 2 Tema: Ankemøder
8	Beskæftigelsesudvalgsmøde
13	Arbejdsskadeankemøde
17	Børneankemøde
21	Kapitel 3 Aktiviteter i 2008 – i tal og overskrifter
21	Sagsbehandling
22	Praksiskoordinering og vejledning
24	Dataindsamling og analyse
25	Organisation og personale – nye tiltag
26	Kommunikation og pressearbejde
28	Kapitel 4 Det kommende år i Ankestyrelsen
28	Fortsat udvikling af organisationen
29	Planlagte aktiviteter i 2009
31	Kapitel 5 Indenrigs- og Socialministeriets lovområder
31	Anbringelse af børn og unge
33	Hjælp og støtte til personer med nedsat funktionsevne
35	Magtanvendelse ved flytning til særligt botilbud
36	Ældre
36	Retssikkerhedsloven

Side

38	Kapitel 6	Beskæftigelsesministeriets lovområder
38		Arbejdsskadesager
42		Arbejds miljø
44		Arbejdsløshedsforsikring
45		Kontanthjælp og aktivering m.v.
47		Sygedagpenge
49		Fleksjob
49		Førtidspension og folkepension
51		Vilkår for ansættelsesforholdet
52		Ferieloven
52		Godtgørelse for 1., 2. og 3. ledighedsdag (G-dage)
54	Kapitel 7	Øvrige ministeriers lovområder
54		Undervisningsministeriet – VEU-godtgørelse/arbejdsmarkedsuddannelser
56	Kapitel 8	Praksisundersøgelser
57		Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste
57		Efterregulering af boligstøtte
58		Fleksjob og ledighedsydelse
59		Ophør af anbringelse ved det 18. år
59		Sygedagpengelovens § 27 og betydningen for retssikkerhedslovens § 7 a
61		Oversigt over statsforvaltningernes praksisundersøgelser gennemført i 2008
62	Kapitel 9	Statistikker, velfærdsundersøgelser og analyser
62		Statistikker
65		Velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser
69	Kapitel 10	Tabeller og oversigter
69		Oprettede sager 2004-2008 fordelt på sagstyper
71		Afsluttede sager 2004-2008 fordelt på sagstyper
73		Sagsbehandlingstider 2004-2008 fordelt på sagstyper
74		Ændringsprocenter i 2008 fordelt på sagstyper
75		Oprettede og afsluttede retssager i 2008
76		Afsluttede retssager i 2008 med udfaldskoder
77		Oprettede retssager 2006-2008

Forord

Ankestyrelsen har den særlige funktion at værne om borgernes retssikkerhed. Det gør vi ved:

- At afgøre klagesager inden for det beskæftigelses- og socialretlige område, hvor vi er øverste klageinstans
- At koordinere praksis for at sikre kvalitet og ligebehandling i alle sager inden for det sociale og beskæftigelsesretlige område
- Løbende at bidrage med viden til den aktuelle velfærdsdebat

Vi er mest kendte i offentligheden for vores konkrete produkter: afgørelser og praksiskoordinering. Færre kender til de bagvedliggende processer, som er helt afgørende for, at Ankestyrelsen kan fungere som garant for borgernes retssikkerhed. For dét kræver en ganske særlig organisation, hvor integritet og stærk faglighed er i højsædet – blandt alle cirka 300 medarbejdere.

Med denne årsberetning vil vi gerne give en bredere kreds et konkret billede af, hvordan vi i praksis udfylder vores funktion i velfærdssamfundet. Derfor supplerer vi i år den systematiske status over vores arbejdsområder med et særligt kapitel om ankemøder.

Hovedparten af Ankestyrelsens afgørelser træffes nemlig på et ankemøde, hvor der deltager beskikkede medlemmer. De skal sikre, at der træffes afbalancerede og rigtige afgørelser, som tager hensyn til den almindelige opfattelse i befolkningen. Ankestyrelsens medarbejdere forbereder og forelægger sagerne, men ankemødet træffer den endelige afgørelse. Det er derfor en vigtig del af styrelsens virke konstant at være i åben dialog med de beskikkede medlemmer.

I årsberetningen åbner vi dørene til tre forskellige ankemøder om henholdsvis børn, arbejdsskader og beskæftigelse. Desuden giver vi et indblik i de undersøgelser og statistikker, der er blevet gennemført i 2008. Af de 19.000 afgørelser, vi har truffet i løbet af året, kan vi selvsagt kun præsentere et lille udsnit.

Jeg håber, at beretningen giver et godt indtryk af både perspektiverne og dagligdagen i Ankestyrelsens arbejde i 2008; det år, hvor jeg selv fik fornøjelsen af at blive en del af holdet.

Rigtig god fornøjelse med læsningen.

Thorkil Juul
Styrelseschef

1 Ankestyrelsen – kort fortalt

Ankestyrelsen er landets øverste klageinstans og praksiskoordinerende myndighed på velfærdsområdet. Vi er en administrativ, domstolslignende myndighed, der er uafhængig af instrukser og udtalelser fra myndigheder eller andre om, hvordan den enkelte sag bør behandles og afgøres.

Ankestyrelsen blev oprettet i 1973 som en styrelse under Socialministeriet, nu Indenrigs- og Socialministeriet. Vi løser desuden en del opgaver for Beskæftigelsesministeriet samt opgaver for en række andre ministerier.

Med omkring 300 ansatte, heraf 200 jurister, er Ankestyrelsen en af landets største jurist-arbejdspladser.

Styrelsen leverer sekretariatsbistand til følgende selvstændige ankenævne:

- Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg, BU
- Arbejdsmarkedets Ankenævn, AMA
- Arbejds miljøklagenævnet, AMK
- Ligebehandlingsnævnet

På vores hjemmeside www.ast.dk beskriver vi grundigt Ankestyrelsens og de enkelte nævnets opgaver, herunder hvordan beskikkede medlemmer og faglige konsulenter medvirker til at afgøre sagerne.

Specialiseret viden skal komme mange til gode

Ankestyrelsen anvender sin viden og ekspertise proaktivt i praksisundersøgelser, analyser og statistikker, der samlet giver et konkret billede af kommunernes afgørelser og sagsbehandling inden for velfærdsområdet.

På den måde sørger vi for, at vores specialiserede juridiske viden udbredes til borgere, praktikere, politikere, samarbejdspartnere, pressen og andre interesserede.

Ens sager bør afgøres ensartet i hele landet

En af Ankestyrelsens kerneopgaver er at sikre, at behandlingen og afgørelsen af en borgers sag ikke afhænger af, hvor i landet borgeren bor. Vi lægger vægt på, at myndigheders afgørelser er korrekte, af ens kvalitet og udtryk for ensartet praksis.

Vi udsender praksisundersøgelser, statistikker og principafgørelser for at koordinere praksis hos kommunerne og de sociale nævn.

Ankestyrelsens mission

Ankestyrelsen skal som øverste klageinstans på velfærdsområdet træffe afgørelser og fastlægge praksis på landsplan

Ankestyrelsens vision

- Vi vil være kendt for vores korrekte og forståelige afgørelser og analyser
- Vi vil anvende vores samlede viden til at sikre et helhedsorienteret perspektiv på velfærdsområdet
- Vi vil skabe tillid til Ankestyrelsen ved at være en åben myndighed

Ankestyrelsens værdier

Entusiasme – Imødekommenhed – Tværfaglighed – Kvalitet – Respekt

Huset

Siden styrelsen blev oprettet har den haft til huse i en smuk, 250 år gammel bygning i Amaliegade midt i København. Efter flere udvidelser har vi også taget andre lokaler i Amaliegade i brug.

2 Tema: Ankemøder

Beskæftigelsesudvalgsmøde

Alle skal behandles lige

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg behandler sager om blandt andet kontanthjælp, aktivering, revalidering og dagpenge. Juraen og retssikkerheden spiller en central rolle i udvalgets afgørelser, der kan have vidtrækkende konsekvenser for mennesker, de handler om.

Når møderne i Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg næsten altid bliver holdt i styrelsens stueetage, skyldes det ikke skønheden ved de brede egetræsplanker og den imponerende stuk fra svundne tider, hvor bygningen blandt andet dannede rammen om et hospital. Den egentlige årsag er, at lokalerne i stueetagen er let tilgængelige for handicappede – og at en del af udvalgets beskikkede medlemmer benytter kørestol.

Det er onsdag eftermiddag, og i mødelokalet er der med kaffe, te og vand på bordet gjort klar til dagens møde, hvor 15 sager er på dagsordenen.

Sager fra statsforvaltningerne

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg behandler klager over afgørelser på det beskæftigelsesretlige område truffet i beskæftigelsesankenævnene, der hører under Statsforvaltningerne.

Sagstyper

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg behandler sager inden for følgende områder:

- Kontanthjælp
- Aktivering
- Revalidering
- Fleksjob
- Dagpenge som følge af sygdom eller barsel
- Førtidspension

Beskæftigelsesankenævnets afgørelse er som udgangspunkt endelig. Men sagens parter – såvel borgeren som kommunen – har ret til at bede Ankestyrelsen om at efterprøve nævnets afgørelse ved at ophæve sagen til principiel behandling.

Når Ankestyrelsen modtager en sådan klage, tager styrelsen først stilling til, om sagen har principiel eller generel betydning og dermed vil være egnet som bindende retskilde for kommuner og statsforvaltninger, når de skal løse tilsvarende sager.

Ankestyrelsen vil derfor normalt afvise at tage klagesagen op, hvis der allerede er en fast praksis for, hvordan den type af sager skal afgøres. Af de cirka 3.000 anmodninger om at ophæve sager til principiel behandling, Ankestyrelsen modtager, ender kun cirka 350 med at blive behandlet.

God tid til forberedelse

”Når vi skal beslutte, om en sag er principiel nok til, at vi vil antage den, er det ikke kun én persons beslutning. Vi diskuterer den grundigt internt i vores kontor,” fortæller ankechef Karin Rasch.

Hvis Ankestyrelsen antager sagen, går sagsbehandlingen i gang. Der indhentes supplerende oplysninger og eventuelle speciallægeudtalelser. Cirka en uge før mødet udsendes alle sagens relevante dokumenter til nævnsmedlemmerne, så de har god tid til at forberede sig grundigt på sagerne.

Mødedeltagere

I sager fra beskæftigelsesankenævnene vil der i beskæftigelsesudvalgets møde som udgangspunkt deltage i alt seks personer - ét medlem udpeget af hver af følgende organisationer: DA, LO, KL, og Danske Handicaporganisationer samt to ankechefer, hvoraf den ene er formand.

Hvis deltagerne i mødet ikke er enige, afgør flertallet sagen. Står stemmerne lige, er formandens stemme afgørende.

Til stede i mødelokalet denne onsdag eftermiddag er fire beskikkede medlemmer samt to ankechefer, hvoraf den ene er formand for mødet. Derudover deltager Ankestyrelsens juridiske sagsbehandler, der forelægger sagen, men har ikke stemmeret.

Kommunens klage afvist

Første punkt på dagens møde er en sag om en borger, der har søgt kommunen om økonomisk hjælp til forsørgelse. Kommunen havde standset mandens udbetaling af kontanthjælp, fordi han uden rimelig grund var udeblevet fra et beskæftigelsestilbud. Derfor fik manden ikke udbetalt den kontanthjælp, han skulle leve af. Kommunen havde begrundet sit afslag med, at behovet for hjælp var en konsekvens af, at manden ikke havde overholdt sine forpligtelser.

Manden havde klaget til Statsforvaltningens Beskæftigelsesankenævn, der mente, at manden havde ret til at få engangshjælp efter sin henvendelse. Nævnet lagde vægt på, at manden påbegyndte aktivering, og at han var uden midler til egen forsørgelse. Det er denne afgørelse, kommunen i dag har klaget over til Ankestyrelsen.

Efter sagsbehandlerens gennemgang af sagen diskuteres den mellem juristerne og de beskikkede medlemmer. Et af de beskikkede medlemmer mener ikke, at der kan være tvivl:

”Det fremgår, at manden ikke har mulighed for at forsørge sig selv, og dermed må det da være helt rimeligt at udbetale kontanthjælp. Han er tilmed startet i aktivering igen,” argumenterer han. Et andet synspunkt rundt om bordet er, at manden selv er skyld i, at hans kontanthjælp er ophørt.

Efter en grundig samtale kommer udvalget i enighed frem til, at manden har ret til den engangshjælp, han har søgt om. Mødedeltagerne lægger vægt på, at borgeren er startet i aktiveringen, og at han dermed atter opfylder sin rådighedsforpligtelse. Mødet giver dermed Statsforvaltningens Beskæftigelsesankenævn ret og sender sagen retur til kommunen, der således skal udbetale pengene til manden.

Nej til at forlænge sygedagpenge

Den næste sag drejer sig om en 44-årig kvinde, der har været sygemeldt på grund af følger af et piskesmæld. Ifølge oplysningerne har kvinden dagligt ondt i nakke, skuldre og hoved, og der er næppe udsigt til, at det bliver bedre. Kommunen havde afslået at forlænge kvindens sygedagpenge og mente ikke, at der var behov for yderligere afklaring i sagen.

Kvinden klagede til Statsforvaltningens Beskæftigelsesankenævn, der ændrede kommunens afgørelse. Nævnet mente, at kvinden efter en lægelig vurdering ville kunne genoptage sit arbejde inden for to gange 52 uger. Nævnet mente også, at der var erfaring for, at generne efter disse relativt lette tilfælde af piskesmæld ville blive mindre over tid, så kvinden på et tidspunkt ville kunne genoptage sit fuldtidsarbejde. Kommunen var ikke enig i afgørelsen og klagede til Ankestyrelsen.

Efter at have hørt gennemgangen af sagen, tjekker mødedeltagerne deres papirer og indleder diskussionen:

”Sygedagpenge er jo tænkt som en kortvarig ydelse, der skal gives, når man er rimelig sikker på, at vedkommende kommer tilbage på arbejdsmarkedet på normale vilkår. Ud fra de lægelige oplysninger i sagen kan jeg godt være i tvivl om, hvorvidt det vil ske her,” siger et af udvalgets medlemmer.

Et af de beskikkede medlemmer pointerer, at det er værd at give kvinden en chance for at se, om hun bliver helt rask. Og sådan går diskussionen frem og tilbage med argumenter både for og imod – inden deltagerne i dette tilfælde bliver enige: Kvinden er ikke berettiget til at få sine sygedagpenge forlænget.

Mødedeltagerne er nemlig enige om, at man ikke kan være sikker på, at kvinden vil genoptage sit normale arbejde. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lægger i sin afgørelse vægt på, at sygedagpenge er en kortvarig ydelse. Det betyder, at der skal være en sikker forventning om, at kvinden vil kunne komme tilbage til arbejdsmarkedet på normale vilkår inden for en kortere periode. På baggrund af sagens lægelige oplysninger vurderer beskæftigelsesudvalget, at dette ikke er tilfældet. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalget ændrer således beskæftigelsesankenævnets afgørelse – og støtter dermed kommunens oprindelige beslutning.

De beskikkedes stemme er vigtig

Ankechef Karin Rasch forklarer: ”Vi er og skal være garanten for, at juraen i sagerne er i orden, og at alle behandles lige. Men der er jo mennesker bag alle sagerne, og det er vi meget bevidste om. Der skal altid være en balance. Derfor er det godt, at afgørelserne træffes på møde, hvor der altid er beskikkede medlemmer, udvalgt af de relevante organisationer.”

I det hele taget finder Karin Rasch det meget givende at arbejde med de beskikkede medlemmer.

”De bidrager med værdifulde vinkler på sagerne og giver os jurister mange gode input. Vores sagsbehandling er fuldstændig gennemsigtig, så de beskikkede medlemmer har alle oplysningerne i en sag. Det gør, at der ikke bare er tale om skrivebordsafgørelser, men om afgørelser truffet af mennesker, der til sammen har en meget bred baggrund,” siger Karin Rasch.

Eftermiddagen er gået, og en lang række sager har på ankemødet fundet deres endelige afgørelse. Nu kan klagerne få det svar, de har ventet spændt på.

2 Tema:

Arbejdsskadeankemøde

Ret skal være ret

På et arbejdsskadeankemøde bliver det besluttet, om personer kan få anerkendt en arbejdsulykke eller en erhvervssygdom – eller om de kan få erstatning for deres anerkendte arbejdsskade. Det er sager, der har enorm betydning for de mennesker, der er i centrum.

Det er onsdag eftermiddag, og for enden af en af de mange kringlede gange i Ankestyrelsens domicil er mødelokalet Guione gjort klar. Lokalet er opkaldt efter den franske arkitekt, som omkring 1785 tegnede forhuset ud mod gaden, der oprindeligt blev bygget som fødselsstiftelse. Det er stadig om ikke livsvigtige gøremål så dog afgørende øjeblikke, der udspiller sig i det atmosfærefyldte rum, som i dag danner rammen om et arbejdsskadeankemøde.

Sager i stakkevis

Der er kaffe, danskvand og store stakke af papirer på bordet. På den ene side sidder dagens to beskikkede medlemmer, der er udpeget af henholdsvis TIB (Forbundet Træ-Industri-Byg i Danmark) og DH (Danske Handicaporganisationer). På den anden side af bordet sidder hele tiden en af de ansvarlige jurister fra Ankestyrelsen, der fremlægger sagerne for de beskikkede medlemmer. Det er de to beskikkede medlemmer og Ankestyrelsens mødeleder, der afgør sagerne.

Juristerne har som mødeledere ansvar for et vist antal sager hver. De går i en lind strøm ind og ud af lokalet og afløses hele tiden af nye kolleger med deres sager. Sagens parter eller repræsentanter for disse er ikke til stede under ankemødet.

Klar til ankemøde

På arbejdsskadeankemøder behandles dels sager om anerkendelse af arbejdsulykker og erhvervssygdomme, dels sager om tilkendelse af godtgørelse og/eller erstatning for anerkendte arbejdsskader. I 2008 behandlede Ankestyrelsen ca. 14.500 af sådanne sager, som forinden havde været behandlet og afgjort af Arbejdsskadestyrelsen.

En sag starter med, at Ankestyrelsen modtager partens klage fra Arbejdsskadestyrelsen. Sammen med klagen modtager Ankestyrelsen alle de oplysninger, Arbejdsskadestyrelsen tidligere har haft. Som noget helt nyt modtager Ankestyrelsen alle sagerne med udgangspunkt i et såkaldt "digitalt indblik" i Arbejdsskadestyrelsens journal. Når en part klager over en afgørelse, "plukker" sagsbehandleren i Ankestyrelsen sagens relevante bilag direkte fra

Arbejdsskadestyrelsen. Er der tale om en lægelig sag, bliver den forelagt en af Ankestyrelsens lægekonsulenter, der afgiver en skriftlig udtalelse i sagen. Sideløbende udarbejder sagsbehandleren et mødeoplæg, og så er sagen klar til ankemøde.

Tre forskellige afgørelser

En afgørelse fra Ankestyrelsen vil almindeligvis indeholde en af tre muligheder:

- At styrelsen er enig i den afgørelse, der er klaget over
- At styrelsen er helt eller delvist uenig i den afgørelse, der er klaget over, og derfor ændrer afgørelsen
- At styrelsen sender sagen tilbage til den myndighed, hvis afgørelse der er klaget over, f.eks. fordi der mangler oplysninger. Det kaldes at hjemvise en klage og betyder, at myndigheden skal vurdere sagen igen og træffe en ny afgørelse

Velforberejede medlemmer

De beskikkede medlemmer har tydeligvis forberedt sig godt og er dybt inde i hver enkelt sag. Snakken går frem og tilbage over bordet. Der er en tone af alvor og seriøsitet imellem mødedeltagerne, men også smil og god stemning.

Sagerne på dagens ankemøde bliver behandlet af de to beskikkede medlemmer og den ansvarlige mødeleder fra Ankestyrelsen. De lægelige spørgsmål er afklarede forinden, så ankemødet er reserveret den juridiske diskussion om sagen. Dagens møde skal henover de næste par timer drøfte og afgøre 16 sager.

Lungehindkræft efter udsættelse for asbest

Første sag drejer sig om en kvindelig kontorassistent, der har fået lungehindkræft. Mødelederen gennemgår sagen og fortæller, at lungehindkræft stort set altid ses hos folk, der på en eller anden måde har været i kontakt med asbest. Kvinden har arbejdet samme sted i årtier og har umiddelbart ikke været udsat for asbest. Imidlertid ved man, at der i den kontorbygning, hvor hun arbejdede, på et tidspunkt er foregået renoveringsarbejde, hvor der blev fjernet asbest. Bevisbyrden er klagerens, og Arbejdsskadestyrelsen har ikke fundet det tilstrækkelig bevist, at klageren har været udsat for asbest.

Mødet drøfter sagen indgående. Et af de beskikkede medlemmer kommenterer, at man sædvanligvis ikke skal udsættes for særlig meget asbest, før man udvikler sygdommen, og mødelederen giver ham ret.

Mødedeltagerne bliver enige om, at der må gives afslag til klageren – på baggrund af oplysningerne i netop denne sag. I afgørelsen til klageren vil det blive præciseret, at hun er velkommen til at få prøvet sin sag igen, hvis der kan skaffes mere dokumentation om renoveringsarbejdet og om, hvordan hun kunne være udsat for asbest.

Brystkræft som erhvervssygdom

Den første mødeleder går ud, og ind kommer hendes kollega med en sag om en frisør, der har fået Arbejdsskadestyrelsens afslag på anerkendelse af brystkræft som erhvervssygdom.

Ifølge mødelederen optræder brystkræft som følge af frisørarbejde ikke på fortegnelsen over erhvervssygdomme. En ny rapport, der er udkommet, siden sagen sidst blev behandlet, viser dog, at frisører har en moderat øget risiko for at få brystkræft.

Imidlertid viser det sig også, at der i kvindens nærmeste familie er konstateret tilfælde af brystkræft i en ung alder, samt at hun har været i behandling med kvindeligt kønshormon, hvilket også øger risikoen for, at man udvikler brystkræft.

De beskikkede medlemmer og mødelederen er enige med Arbejdsskadestyrelsen. Kvindens private forhold må anses for årsag til, at hun har udviklet brystkræft. Ankemødet stadfæster derfor afslaget på at få anerkendt brystkræften som en erhvervssygdom.

”Det er med til at gøre arbejdet som jurist i Ankestyrelsen utrolig fascinerende, at afgørelserne træffes på selve ankemødet med de beskikkede medlemmer. På mødet skal man derfor kunne forklare samspillet mellem de juridiske regler og sagens faktum og drøfte sagen inden for disse rammer. Den udfordring har vi også, når vi efterfølgende skal forklare borgeren, hvorfor ankemødet er nået til et bestemt resultat,” siger jurist Ina Vang Runager.

Ingen dispensation

Mødet er klar til næste sag, og en ny mødeleder træder ind af døren.

Sagen handler om en mand, der under et arbejde med at afmontere tagplader falder ned og lander på et betongulv.

Sagen er speciel, for den handler ikke om anerkendelsen af de skader, manden uden tvivl har fået, men om, hvorvidt han kan få dispensation for, at han har anmeldt sagen for sent. For at blive anerkendt skal en arbejdsskade anmeldes senest et år efter ulykkesdagen.

Mødelederen gør klart, at der i tidligere sager er fastlagt en ret striks praksis med hensyn til overskridelse af tidsfristerne. Et af de beskikkede medlemmer spørger ind til, hvor meget man egentlig skal forlange af folk, og fremfører, at mænd jo generelt ikke er så gode til at gå til lægen med fysiske problemer. Mødelederen fremhæver, at manden trods alt har været sygemeldt i to måneder efter ulykken, hvor han burde have anmeldt skaden. Ankemødet når derfor frem til, at afgørelsen skal stadfæstes.

Retssikkerheden i fokus

Og sådan går det sag efter sag. Skæbne efter skæbne.

”Vi er meget bevidste om, hvor indgribende vores afgørelser er for de skadelidte. Vores afgørelse kan vitterligt betyde meget for, hvordan folk kan indrette resten af deres liv. Det er retssikkerheden, der er i fokus, idet vi skal sikre, at de skadelidte får det, de har ret til efter gældende lov og praksis,” siger jurist Marie-Louise Linneballe Hansen.

Statistikken viser, at Ankestyrelsen i 2008 omgjorde cirka 25 procent af de indklagede sager. Heraf blev 13 procent ændret, og 12 procent blev hjemvist til fornyet behandling i Arbejdsskadenstyrelsen. I de resterende tre fjerdedele af sagerne blev Ankestyrelsens afgørelse stadfæstet.

Dagens møde er slut. Om to dage venter et nyt møde. Nye sager skal drøftes, flere mennesker skal have en ny chance for at få omgjort, det de opfatter som forkerte eller uretfærdige afgørelser.

2 Tema:

Børneankemøde

Vi kan håbe at gøre en forskel for et barn, der har det svært

Et børnemøde i Ankestyrelsen er noget ganske særligt. Her træffes der ikke blot afgørende beslutninger. Juristerne får en unik lejlighed til at se de mennesker i øjnene, som deres afgørelser har konsekvenser for: udsatte børn og deres forældre. Det er et job, der kræver empati, fordomsfrihed og professionalisme.

Stemningen er alvorlig, men dog afslappet denne tirsdag eftermiddag i Ankestyrelsens smukke mødelokale 'Baghuset', der ligger i Amaliegade. Her i baggården ved det gamle Frederiks Hospital midt i Frederiksstaden mellem toppede brosten og æbletræer skal to jurister fra Ankestyrelsen og to lægmænd i løbet af den næste times tid træffe afgørelse om en lille drengs adgang til at se sin mor. Drengen – lad os kalde ham Tobias – er syv år. Han blev tvangsfjernet fra sin mor, da han var to år. Faderen ser han ikke. Drengen er vokset op i en plejefamilie, hvor han er faldet godt til og trives.

Tre slags sager

Der er tre måder, en børnesag kan havne i Ankestyrelsen på:

- Som en *klagesag* – typisk fra forældre, der er utilfredse med, at kommunen har anbragt deres børn uden for hjemmet uden deres samtykke; men klagen kan også handle om samvær
- Som en *underretningssag*, Ankestyrelsen har modtaget fra fagfolk, der er bekymrede for et barn
- Som en *egendriftssag*, Ankestyrelsen selv tager op, når vi f.eks. i medierne hører om et udsat barn

Denne eftermiddag er der tale om en såkaldt klagesag, der er indbragt af Tobias' mor. Rundt om bordet sidder de fire personer, der skal drøfte drengens sag. Ankechef og mødeleder Henrik Horster, Ankestyrelsens juridiske sagsbehandler samt to beskikkede medlemmer, der i dag er udpeget af henholdsvis FTF og LO.

Sagen fremlægges

De beskikkede medlemmer deltager altid i Ankestyrelsens møder og er en garant for, at den såkaldt almindelige borger også har en stemme blandt alle juristerne. Endelig deltager der som altid i disse sager en børne-/ungesagkyndig psykiater, der ikke har stemmeret, men som efter behov kan rådgive undervejs.

Inden selve ankemødet er der formøde. Sagsbehandleren starter med at fremlægge sagen. Der er tale om en dreng, der har betydelige problemer – sprogligt, socialt og følelsesmæssigt. Han fungerer tilsyneladende godt hos sin plejefamilie, men reagerer negativt både før, under og efter samværet med sin mor. Derfor har hans hjemkommune besluttet, at moderen kun kan se Tobias, hvis der er tale om overvåget samvær, ligesom hun har fået forbud mod at kontakte sin søn telefonisk. Men moderen er ikke tilfreds med afgørelsen, og har derfor anket den til Ankestyrelsen.

Det er beslutningen om det overvågede samvær, moderen har anket, og som denne dag er på dagsordenen i Ankestyrelsen.

Moderen beskrives som intellektuelt godt funderet, men som en såkaldt *borderline*-type. Psykiateren uddyber beskrivelsen med ord som ”uforudsigelig”, ”skift af sindsstemning fra situation til situation” og ”manglende evne til at overholde aftaler.”

”I sådanne sager ser vi desværre også ofte, at forældrene involverer børnene i den store sorg, det selvfølgelig er at have fået fjernet sit barn,” forklarer Henrik Horster.

Det er blevet tid til at høre parterne i sagen, det vil sige børnenes forældre eller værge samt disses advokater. Hvis barnet er over 12 år, har det også selv ret til at udtale sig i sagen – eventuelt i selskab med en bisidder, som kan være en plejemor eller en pædagog. Drejer sagen sig om et barn over 15 år, er barnet en selvstændig part i sagen med ret til egen advokat.

Ingen løftede pegefingre

Døren til forkontoret åbnes, og formødets næste fase går i gang. I dag er moderen ikke selv mødt op, men repræsenteres af sin advokat, der i sin fremlæggelse af sagen lægger vægt på de forhold, der taler til moderens fordel.

Ankechef Henrik Horster fortæller: ”En sag kan jo altid ses fra mindst to sider, og det er vores opgave at lytte og danne os vores eget billede af de mennesker, der i klemme. Selvom vi på forhånd har fået alle de vigtige akter i sagen, er det vigtigt, at vi fordomsfrit og uden løftede pegefingre ser på de mennesker, vi møder, og hører deres forklaring.”

Man kan høre, at det er vigtigt for ham, at forældre og børn føler sig godt tilpas.

”Jeg byder velkommen, fortæller dem om mødets længde, om hvad vi skal tale om. Jeg siger, at det vigtigste ved mødet er, at de får mulighed for at komme til orde og sige, hvad de mener om kommunens beslutning. De skal føle sig trygge og opleve, at det er et ok sted at være. Det er min erfaring, at man kommer meget langt med at gå frem på en anerkendende måde. Man skal huske, at disse mennesker i årevis har fået læst og påskrevet om, hvad de gør rigtigt og forkert som forældre. Og dét er altså ikke vores rolle,” siger Henrik Horster og fortsætter:

”Ankestyrelsens rolle er at være den uafhængige juridiske vinkel på en alvorlig sag. Der er andre instanser, som tager sig af de socialfaglige aspekter.”

Afgørelsens time

Henrik Hoster lægger ikke skjul på, at Ankestyrelsen altid fokuserer på at sikre barnets retssikkerhed. ”Men selvfølgelig er der juridiske hensyn til forældrenes rettigheder, der også skal tages,” siger han.

Advokaten får omkring en halv time til at fremlægge sagen på vegne af Tobias’ mor og forlader derefter mødet. Nu starter det egentlige ankemøde, og dermed er afgørelsens time kommet. I denne som de fleste andre sager er det svært.

Forskellige afgørelser

Som eksempler på afgørelser kan nævnes:

- At Ankestyrelsen giver klageren helt eller delvis ret
- At Ankestyrelsen er enig med kommunen
- At sagen skal behandles i kommunen igen
- At kommunen pålægges en række tiltag – f.eks. at give barnet ophold hos en aflastningsfamilie eller at tilbyde støttepersoner i hjemmet

”Vi håber, at vi ved vores arbejde kan gøre en lille forskel for de børn, der i forvejen har det meget vanskeligt,” siger Henrik Horster.

De fire stemmeberettigede er enige om at stadfæste kommunens afgørelse. Altså at moderen kun kan se Tobias ved overvåget samvær, og at hun ikke må tage telefonisk kontakt til sin søn. Efter en time er både formøde og ankemøde slut, men et ankemøde bliver aldrig bare ”endnu en dag på kontoret”.

”Vores arbejde kræver nærvær og empati, og det er nok også derfor, vores medarbejdere er så dedikerede. Har man først fået job i Ankestyrelsens børnekontor, er det sjældent, man søger andre udfordringer. Vores arbejde kræver den rette blanding af indføling og juridisk professionalisme. For vi er også nødt til at være professionelle, hvis vi hver dag skal kunne gå hjem fra arbejde uden at tage de mange personlige skæbner på os,” slutter Henrik Horster.

3 Aktiviteter i 2008 – i tal og overskrifter

I dette kapitel præsenteres Ankestyrelsens primære aktiviteter i det forgange år.

Sagsbehandling

Mere end 19.000 afsluttede sager

Ankestyrelsens største opgave er at træffe afgørelser i enkeltsager. I 2008 afsluttede Ankestyrelsen 19.335 sager. 14.560 sager blev behandlet efter arbejdsskadelovgivningen.

4.775 sager blev afsluttet efter anden lovgivning. Af disse var 449 mødebehandlede sager om tvangsmæssige foranstaltninger for børn og unge.

I årsberetningens kapitel 10 findes samlede oversigter over antal sager, sagsbehandlingstider og omgørelsesprocenter fordelt på lovområder og sagstyper.

To procent af afgørelserne påklaget til domstolene

Af Ankestyrelsens mere end 19.000 afgørelser i 2008 blev 443 sendt videre til domstolene. Retssager anlægges som udgangspunkt i byretten, og byretternes afgørelser kan så ankes til landsretterne.

I 94 procent af sagerne fik Ankestyrelsen medhold eller sagen blev hævet. I omkring seks procent af sagerne fik Ankestyrelsen ikke medhold, eller retten nåede til et delvist andet resultat.

Mens antallet af retssager mod Ankestyrelsen faldt i 2007, steg det i 2008 til et højere niveau, end før domstolsreformen trådte i kraft (1. januar 2007), hvilket til dels kan ses i sammenhæng med det stigende antal børnesager og arbejdsskadesager.

To ud af tre retssager er børnesager

Over 300 af de i alt 443 retssager anlægges af forældre, der er uenige i en afgørelse om tvangsanbringelse af deres børn, eller af forældre, som er utilfredse med en afgørelse om betingelserne for samvær med deres anbragte børn. Det høje antal skyldes den særlige adgang til at få prøvet disse afgørelser ved domstolene.

Sagsbehandling
 Praksiskoordinering og
 vejledning
 Dataindsamling og
 analyse
 Organisation og
 personale – nye tiltag
 Kommunikation og
 pressearbejde

Mere end hver tredje byretsdom om tvangsmæssige foranstaltninger over for børn påklages til landsretten.

I kapitel 10 er oversigter over antallet af retssager mod Ankestyrelsen fordelt på lovområder og udfald.

Praksiskoordinering og vejledning

170 principafgørelser

En principafgørelse er en afgørelse i anonymiseret form, som Ankestyrelsen offentliggør. Principafgørelsen er en bindende retskilde, som kommunerne, de sociale nævn og beskæftigelsesankenævnene i Statsforvaltningerne *skal* anvende i tilsvarende sager. Ankestyrelsen vurderer selv, om en konkret afgørelse er så principiel eller generel, at den skal udsendes som en principafgørelse. En sag er f.eks. egnet, hvis der rejses spørgsmål om, hvorvidt en lovregel er rigtigt anvendt, eller hvis vi skønner, at en afgørelse får betydning for praksis på det pågældende område.

Ankestyrelsen offentliggjorde 170 principafgørelser i 2008.

Brugervenlig principdatabase

Principafgørelserne offentliggøres i en principdatabase (p-databasen) på Ankestyrelsens hjemmeside. Databasen rummer nu cirka 3.500 principafgørelser.

I efteråret 2008 åbnede en ny og forbedret principdatabase. Blandt andet er søgesystemet væsentligt bedre og mere brugervenligt. Man kan fx søge direkte på lovbestemmelser, paragraffer og udvalgte søgeord samt på principalsager, der er antaget, men ikke afgjort.

Otte årlige nyhedsbreve fra AMA og AMK

Arbejdsmarkedets Ankenævn (AMA) og Arbejds miljøklagenævnet (AMK) er ikke omfattet af Ankestyrelsens praksiskoordinerende virksomhed. Nævnenes afgørelser offentliggøres selvstændigt i fire årlige nyhedsbreve fra hvert nævn. Nyhedsbrevene er tilgængelige via vores hjemmeside.

Fem praksisundersøgelser

For at koordinere praksis på velfærdsområdet gennemfører Ankestyrelsens stikprøveundersøgelser af, hvordan kommuner og statsforvaltninger anvender reglerne i sager, der ikke er blevet påklaget.

I 2008 blev der gennemført fem af sådanne praksisundersøgelser:

- Ophør af anbringelse ved det 18. år (*offentliggjort marts 2009*)
- Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste (*offentliggjort november 2008*)
- Efterregulering af boligstøtte (*offentliggjort november 2008*)
- Fleksjob og ledighedsydelse (*offentliggjort december 2008*)
- Sygedagpengelovens § 27 og betydningen for retssikkerhedslovens § 7a (*offentliggøres forår 2009*)

Læs mere om praksisundersøgelserne i kapitel 8.

Ankestyrelsens dialog og samarbejde med kommunerne

Praksisundersøgelserne er et af hovedelementerne i Ankestyrelsens samarbejde med kommunerne. De kommuner, der deltager, får her en mulighed for indbyrdes at sammenligne ligheder og forskelle i sagsbehandlingen. Ankestyrelsen beder den enkelte kommune om at melde tilbage, hvordan den forventer at følge op på undersøgelsens resultater. Og kommunalbestyrelserne har siden 2006 haft pligt til at behandle praksisundersøgelser på et kommunalbestyrelsesmøde.

Ankestyrelsen har også gennem mange år vejledt kommunernes medarbejdere på en lang række områder. Det kan f.eks. være socialrådgivere, der kontakter styrelsen for at få råd og vejledning om afgørelser, praksis og fortolkning af lovgivning.

Ankestyrelsens medarbejdere var også i 2008 rundt at undervise medlemmer af kommunernes børn og unge-udvalg. Og igen i 2008 har kommunernes medarbejdere kunnet komme på kursus i de internationale regler på pensionsområdet. Disse kurser har Ankestyrelsen udbudt i samarbejde med Sikringsstyrelsen og det daværende Velfærdsministerium.

Sagsbehandling
 Praksiskoordinering og
 vejledning
 Dataindsamling og
 analyse
 Organisation og
 personale – nye tiltag
 Kommunikation og
 pressearbejde

I dialog om arbejdsskadesager

I 2008 tog Ankestyrelsen initiativ til halvårlige møder med arbejdsskadeforsikringsselskaberne og Arbejdsmarkedets Erhvervssygdoms sikring.

På møderne drøfter deltagerne generelle spørgsmål og orienterer hinanden om emner af fælles interesse. Det har blandt andet været faglige emner som ulykkesbegrebet samt vores mulighed for at tage stilling til afgørelser, der ikke er klaget over. Ankestyrelsen har desuden fortalt om digitaliseringen af sagsbehandlingen og om sin nye database med principafgørelser.

Tilbagemeldingerne har været så positive, at styrelsen har taget initiativ til tilsvarende møder med de faglige organisationer.

Læs mere om dette i kapitel 4.

Indberetning af retssager

Domstolsreformen har bevirket, at en række retssager skal begynde i byretten. Tidligere begyndte sagerne i landsretten. Det gælder blandt andet sager, anlagt mod Ankestyrelsen, om f.eks. anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. Når flere sager skal begynde i byretten, kan det blive vanskeligere for Ankestyrelsen at få et overblik over retspraksis og sikre en ensartet praksis i hele landet.

For at imødegå disse vanskeligheder har kommunerne fået pligt til at indberette alle stævninger og domme på det sociale eller beskæftigelsesmæssige område til Ankestyrelsen i et elektronisk indberetningssystem.

Dataindsamling og analyse

Et vigtigt led i Ankestyrelsens virksomhed er at indsamle og formidle faktuel viden om velfærdsområdet. Løsningen af denne opgave bygger ikke mindst på det omfattende kendskab til området, styrelsen får via den konkrete sagsbehandling.

Offentliggjorte statistikker

I 2008 udarbejdede Ankestyrelsen følgende statistikker:

- Førtidspension (*offentliggjort maj 2008*)
- Børn og unge anbragt uden for hjemmet (*offentliggjort september 2008*)
- Ankestyrelsens afgørelser på arbejdsskadeområdet (*offentliggjort december 2008*)
- Ankestatistik for beskæftigelsesnævn og sociale nævn (*offentliggjort december 2008*)
- Brugere af botilbud (*offentliggjort januar 2009*)
- Bilstøtte (*offentliggjort marts 2009*)

De kan alle findes på Ankestyrelsens hjemmeside, www.ast.dk.

Tal fra Ankestyrelsen

Tal fra Ankestyrelsen ligger også på hjemmesiden. Her kan interesserede frit søge efter en lang række statistiske oplysninger og sammensætte statistikker over velfærdsområdet. Oplysningerne kan overføres til egen pc til videre bearbejdning som tal og grafik.

Læs mere om Ankestyrelsens statistikker i kapitel 9.

Organisation og personale – nye tiltag

Ankestyrelsens organisation

Som følge af det stigende antal arbejdsskadesager har vi i 2008 gjort klar til at oprette endnu et arbejdsskadekontor. Fra 1. januar 2009 består arbejdsskadeafdelingen således af en afdelingschef og seks kontorer, hver ledet af en ankechef og med to-tre konsulenter.

For at understøtte det faglige fokus har kontorerne ansvar for at opsamle og formidle viden om hver deres særlige fagområder. Målet har været, at kontorerne dels opnår fælles fodslag i sagsbehandlingen, dels får mulighed for en vis faglig specialisering. Kontorerne deler indbyrdes viden om faglige emner og praksis. Det sker i en række tværgående netværksgrupper, der arbejder med større, overordnede emner inden for arbejdsskadeområdet.

Sagsbehandling
 Praksiskoordinering og
 vejledning
 Dataindsamling og
 analyse
 Organisation og
 personale – nye tiltag
 Kommunikation og
 pressearbejde

LEAN fase to

Ankestyrelsen er under stadig udvikling både på medarbejdersiden og med tilkomsten af nye opgaver og udfordringer. Ankestyrelsen gennemførte derfor i 2008 i alt fem forskellige LEAN-projekter om blandt andet rekrutteringsprocessen, optimering af sagsgange ved udvalgte sagstyper samt om at forberede og afvikle ankemøder.

Målet var at skabe klare og effektive arbejdsgange, reducere sagsbehandlingstiden og samtidig sikre, at der er tid til at overholde de krav, der stilles til kvaliteten af arbejdet.

Øget digitalisering

Ankestyrelsen har i 2008 arbejdet intensivt og målrettet på at digitalisere hele workflowet i sagsbehandlingen – i første omgang inden for arbejdsskadeområdet. Formålet er at gøre sagsbehandlingen mere effektiv samt at forbedre styrelsens elektroniske kommunikation med sine samarbejdspartnere. Eksempelvis modtager Ankestyrelsen fra 1. januar 2009 samtlige sager fra Arbejdsskadestyrelsen elektronisk.

Der er mange fordele ved at digitalisere de mange sager, der krydser grænserne mellem henholdsvis Indenrigs- og Socialministeriets og Beskæftigelsesministeriets områder. Det sparer både papir og tid, at der ikke længere *dagligt* skal printes og fragtes 5.000 ark papir – alene mellem Arbejdsskadestyrelsen og Ankestyrelsen.

Sundhedscertificering af Ankestyrelsen

Medarbejderne er ubetinget Ankestyrelsens vigtigste ressource. Derfor er der i 2008 gennemført en undersøgelse af medarbejdernes sundhed og deres ønsker til sundhedsaktiviteter. Styrelsen har desuden etableret et sundhedsudvalg, som arbejder med at udforme og udmønte husets politik for de fem såkaldte KRAMS-områder: kost, rygning, alkohol, motion og stress.

Den store indsats har ført til, at Ankestyrelsen i marts 2009 er blevet sundhedscertificeret – som den anden statslige arbejdsplads.

Kommunikation og pressearbejde

Kommunikations- og presseområdet er vokset kraftigt de senere år, i takt med at brugere og interessenter stiller stadigt højere krav til god, målgruppeorienteret formidling.

Hjemmesiden www.ast.dk

www.ast.dk er Ankestyrelsens primære formidlingsplatform. Hjemmesiden var igen i 2008 blandt de ti bedste statslige hjemmesider i "Bedst på Nettet"-vurderingen – også i 2008 med topkarakteren fem "netkroner".

Mere end 400.000 besøgte hjemmesiden i 2008 – 10 procent flere end i 2007. Siderne med principafgørelser er de mest besøgte, men også siderne med praksisundersøgelser, analyser og statistikker er populære.

Udsendelser til pressen og abonnenter

Ankestyrelsen udsendte i 2008 i alt 68 nyheder, heraf 12 pressemeddelelser, 19 omtaler af statistikker og analyser samt en månedlig udsendelse af principafgørelser. Hertil kommer fem udgaver af Nyt Fra Ankestyrelsen, årsberetningen samt i alt otte nyhedsbreve fra Arbejdsmarkedets Ankenævn og Arbejds miljøklagenævnet.

Antallet af abonnenter på vores udsendelser er steget støt. Det gælder ikke mindst nyhedsbrevet om månedens principafgørelser, der med knap 9.000 abonnenter nu når ud til en meget bred kreds af myndigheder, fagfolk, privatpersoner og medier. De nuværende 5.100 abonnenter på praksismeddelelser og praksisundersøgelser svarer til en tredobling på to år.

Pressehenvendelser og omtale i medierne

I 2008 har afdelingen fokuseret på presstræning og på at udvikle en pressepolitik.

Antallet af pressehenvendelser er steget meget, både når det gælder personsager og i forbindelse med undersøgelser og statistikker. I 2008 blev Ankestyrelsen nævnt 582 gange i dagbladene og i alt 1.444 gange i de skrevne medier (inklusive webmedier). Omtalen er vokset med en tredjedel i forhold til 2007.

Langt hovedparten af pressens omtale af Ankestyrelsen er beskrivende og positiv. I artiklerne indgår ofte citater, statistiske oplysninger og resultater fra styrelsens undersøgelser.

4 Det kommende år i Ankestyrelsen

Fortsat udvikling af organisationen
Planlagte aktiviteter i 2009

I dette kapitel præsenteres et udsnit af de initiativer, Ankestyrelsen vil prioritere i 2009.

Fortsat udvikling af organisationen

Ankestyrelsen arbejder løbende med at tilpasse sin organisation til opgaver og ressourcer samt til brugeres og opdragsgiveres forventninger.

Optimering af ankemøder

I forlængelse af et LEAN-projekt i 2008 har Ankestyrelsen besluttet at justere sagsgangene ved forberedelse og afvikling af ankemøder, så de bliver tilrettelagt mere hensigtsmæssigt for både interne som eksterne deltagere.

Ændringerne betyder, at lægekonsulenter i udgangspunktet kun medvirker, når sagen forberedes, men ikke er til stede ved selve ankemødet. Der vil dog i særlige situationer blive afholdt temaankemøder, hvor lægen kan være til stede.

Nyt ligebehandlingsnævn

I 2007 lancerede regeringen i regeringsgrundlaget "Mulighedernes samfund" et ønske om at oprette et fælles nævn mod forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse.

Ankestyrelsen fik til opgave at være sekretariat for det nye nævn. Styrelsen har i 2008 arbejdet målrettet på at etablere det nye nævn og koordinere overdragelsen af sager fra de afgivende instanser. Nævn og sekretariat trådte således i funktion fra begyndelsen af 2009.

Lovforslag om det enstrengede beskæftigelses- og klagesystem

Beskæftigelsesministeren fremsatte i marts 2009 et lovforslag om at lægge Arbejdsmarkedets Ankenævn sammen med Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Lovforslaget er en del af den samlede udmøntning af aftalen om et enstrengt kommunalt beskæftigessystem.

Hvis lovforslaget bliver vedtaget, vil behandlingen af klagesager fra Arbejdsmarkedets Ankenævn og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg blive samlet i én klageinstans: Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Ændringen vil ifølge lovforslaget træde i kraft fra den 1. august 2009.

Planlagte aktiviteter i 2009

Praksisundersøgelser

I 2009 agter Ankestyrelsen at gennemføre praksisundersøgelser om følgende emner:

- Boligindretning efter servicelovens § 116
- Anbringelse af børn og unge – en opfølgning på Ankestyrelsens praksisundersøgelse fra januar 2008
- Tilbud efter beskæftigelsesloven til personer med andre problemer end ledighed – dog bortset fra personer, der har behov for fleksjob
- Bevilling af førtidspension

Kampagne om underretninger – Tag signalerne alvorligt

Ankestyrelsen har i 2008 forberedt en kampagne om, at enhver har pligt til at underrette kommunen eller Ankestyrelsen, hvis de får kendskab til eller formodning om, at et barn eller en ung ikke har det godt hjemme. Kampagnens formål er at øge kendskabet til, hvordan man ved at underrette myndighederne kan hjælpe et barn, der har behov for særlig støtte.

Kampagnens hovedbudskab er, at underretning er et udtryk for omsorg for et udsat barn.

Fokus i kampagnen vil derfor være på det ansvar for at handle, der påhviler enhver, som måtte komme ud for en situation, der giver anledning til bekymring for et barns velbefindende. Kampagnen vil i princippet henvende sig til hele befolkningen, men den vil især være rettet til lærere, pædagoger og andre, der har jævnlig kontakt med andres børn og unge.

Kontaktforum for de beskikkede

De beskikkede medlemmer indgår som en vigtig del af Ankestyrelsens virksomhed. Vi tager derfor i foråret 2009 skridt til at etablere et kontaktforum blandt de beskikkede, dvs. der udvælges en gruppe, som fremadrettet kan fungere som gruppens talsmænd.

**Fortsat udvikling af
organisationen
Planlagte aktiviteter i
2009**

Målet er at holde en tættere og mere kontinuerlig kontakt med talsmændene – og derigennem med den samlede gruppe af beskikkede medlemmer – f.eks. om tilrettelæggelse af ankemøder. Jævnlig møder og skriftlig kommunikation med talsmændene vil også være en del af den løbende dialog om samarbejdet.

Dialog med interessenter og brugere

Det er en del af Ankestyrelsens vision at skabe tillid ved at være en åben myndighed. Derfor stiller styrelsen i 2009 skarpt på dialogen med brugere og centrale interessenter.

Arbejdsskadeafdelingen vil således i løbet af 2009 tage initiativ til en møderække med de faglige organisationer. Initiativet forventes at åbne for en løbende dialog med mulighed for at orientere om praksisændringer og andre forhold, der har betydning for fagforeningernes håndtering af sager i Ankestyrelsen.

I de kommende år vil Ankestyrelsen desuden indgå i et større undervisningssamarbejde med COK, deltage og bidrage med oplæg ved tværgående møder i blandt andet KL- og SSP-regi – og på anden vis dele sin viden og ekspertise på velfærdsområdet.

5 Indenrigs- og Socialministeriets lovområder

I dette kapitel præsenteres en række af Ankestyrelsens væsentlige afgørelser og aktiviteter fra 2008 på Indenrigs- og Socialministeriets forskellige lovområder.

Anbringelse af børn og unge

Anbringelse af børn og unge uden samtykke uden for hjemmet kaldes også tvangsanbringelser. I sådanne sager kan forældre klage direkte til Ankestyrelsen over en afgørelse fra kommunens børn og unge-udvalg. Disse klagesager skal ifølge loven være behandlet inden for to måneder. Ud over almindelige klagesager behandler Ankestyrelsen også sager af egen drift samt et stærkt stigende antal underretninger om udsatte børn og unge.

Ny guide om overvejelser i børnesager

Ankestyrelsen har i 2008 udarbejdet en guide, som giver overblik over, hvad der skal indgå i overvejelserne, når et barn eller en ung muligvis skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke fra forældrene. Det er en generel guide, der er målrettet kommunale sagsbehandlere og andre, som arbejder med børnesager.

Guiden indeholder en række forskellige eksempler fra Ankestyrelsens praksis med børnesagerne. Formålet med guiden er at uddybe, hvornår der er åbenbar risiko for et barns eller en ungs sundhed eller udvikling ved (fortsat) ophold i hjemmet, og en anbringelse uden for hjemmet derfor er nødvendig. Guiden beskriver også, hvad en såkaldt formandsafgørelse forudsætter, og hvordan en sag oplyses med eller uden samtykke fra den, der har forældremyndigheden.

Stadigt flere underretnings- og egendriftssager

Fokus på børns og unges trivsel er ikke blevet mindre det seneste år. Det kan blandt andet aflæses i det stærkt stigende antal underretninger, Ankestyrelsen modtager. Tallet er vokset fra 67 i 2006 til 99 i 2007 og næsten fordoblet til 184 underretninger i 2008.

Anbringelse af børn
og unge
Hjælp og støtte til
personer med nedsat
funktionsevne
Magtanvendelse ved
flytning til særligt
botilbud
Ældreområdet
Retssikkerhedsloven

Underretningssager

Underretningerne til Ankestyrelsen kommer ofte fra fagpersoner i børnenes dagligdag (pædagoger, lærere m.fl.), fra familiens naboer og bekendte eller fra familiemedlemmer.

Når Ankestyrelsen modtager en underretning, indhenter styrelsen oplysninger fra kommunen og sender samtidig et kvitteringsbrev til den, som har underrettet. Derefter vurderer Ankestyrelsen, om kommunen foretager sig tilstrækkeligt over for det pågældende barn eller den unge. Det er barnets tarv, der er det afgørende – ikke hensynet til forældre eller andre.

Herefter kan Ankestyrelsen enten lukke sagen eller vurdere, at den skal behandles på et ankemøde. Sagen kan f.eks. blive lukket, hvis kommunen allerede har iværksat en socialfaglig undersøgelse af barnet eller den unge, eller hvis kommunen og indehaveren af forældremyndigheden samarbejder godt om foranstaltninger, der kan hjælpe barnet eller den unge.

Hvis sagen ikke lukkes, skal den behandles på et ankemøde, der f.eks. kan træffe afgørelse om:

- Ikke at gøre noget, f.eks. fordi kommunen har taget tilstrækkelig hånd om sagen
- At kommunen skal iværksætte en socialfaglig undersøgelse af barnet eller den unge
- At barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet uden samtykke fra indehaveren af forældremyndigheden

Egendriftssager

Egendriftssager er oftest sager, hvor Ankestyrelsen via medierne bliver opmærksomme på tilfælde, hvor der er grund til bekymring for et barns eller en ungs sundhed eller udvikling. Det kan også ske, at Ankestyrelsen behandler en børnesag og bliver opmærksom på, at der er andre udsatte børn i hjemmet. En egendriftssag forløber derefter på samme måde som en underretningssag.

Læs mere om Ankestyrelsens undersøgelse om underretninger i kapitel 9.

Hjælp og støtte til personer med nedsat funktionsevne

Ankestyrelsen behandler klager over kommunernes afgørelser om handicapkompenserende ydelser som f.eks. dækning af nødvendige merudgifter og bevilling af hjælpemidler og (specialindrettede) biler.

Ankestyrelsen kan dog kun behandle sagerne, hvis de har principiel eller generel interesse. Nedenfor er givet uddrag af syv centrale afgørelser truffet i 2008.

Personlig hjælp

Borgere med en midlertidig eller varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne kan efter servicelovens § 83 blandt andet få hjælp til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet, de ikke selv kan klare. Det kan f.eks. være hjælp til rengøring og indkøb.

I en konkret sag vurderede Ankestyrelsen, at en borger ikke havde ret til hjælp eller støtte til rengøring og indkøb. Borgeren havde en ægtefælle, som kunne varetage disse opgaver, og borgeren kunne selv klare visse praktiske opgaver i hjemmet og al personlig pleje. *Offentliggjort som Principafgørelse C-31-08.*

Merudgifter og funktionsevneметоден

Kommunerne skal anvende funktionsevneметоден, der er beskrevet i funktionsevnebekendtgørelsen, når de skal vurdere, om en borger har ret til at få dækket nødvendige merudgifter efter servicelovens § 100. Hovedformålet med metoden er at sikre, at indholdet i afgørelsen er korrekt, og at kommunen inddrager borgeren.

Ankestyrelsen har stadfæstet en nævnsafgørelse, hvor borgeren fik afslag på dækning af merudgifter. Styrelsen lagde blandt andet vægt på, at kommunen havde fulgt funktionsevneметоден. Kommunen havde anvendt metodens samtaleskema og sammenfatning af funktionsevnen, men ikke aftaleskemaet. Alligevel fandt Ankestyrelsen, at kommunen havde grundlaget for sit afslag i orden. *Offentliggjort som C-39-08.*

Anbringelse af børn og unge
 Hjælp og støtte til personer med nedsat funktionsevne
 Magtanvendelse ved flytning til særligt botilbud
 Ældreområdet
 Retssikkerhedsloven

I en anden sag valgte Ankestyrelsen at hjemvise sagen til kommunen. Styrelsen fandt at sagen ikke var tilstrækkeligt oplyst til at kunne træffe en sikker afgørelse om, hvorvidt borgeren stadig var omfattet af personkredsen for merudgifter. Her havde kommunen ikke brugt funktionsevne metoden tilstrækkeligt. Blandt andet havde kommunen ikke lavet en sammenfatning af funktionsevnen i samarbejde med borgeren. *Offentliggjort som C-21-08.*

Hjælpe midler og forbrugsgoder

Efter servicelovens § 112 kan en borger få bevilget hjælpemidler, hvis borgeren har en varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, og hjælpemidlet i væsentlig grad f.eks. kan lette den daglige tilværelse i hjemmet.

I en sag fandt Ankestyrelsen ikke, at et støvmidetæt madrasetræk var et hjælpemiddel ved husstøvmideallergi. Der var nemlig ikke lægefaglig dokumentation for, at betrækket reducerede astmasymptomer eller medicinforbrug. *Offentliggjort som C-20-08.*

Borgere, som er omfattet af personkredsen for hjælpemidler, kan også få hjælp til køb af forbrugsgoder, der ikke indgår i sædvanligt indbo i husstande. Afgrænsningen heraf afhænger i høj grad af samfundsudviklingen.

Eksempelvis fandt Ankestyrelsen i en konkret sag, at der kunne ydes hjælp til en trehjulet elscooter som forbrugsgode (og ikke som hjælpemiddel). Argumentet var, at scooterne i dag fremstilles og forhandles bredt med henblik på sædvanligt forbrug hos især den ældre eller mindre mobile del af befolkningen. Man fandt dog ikke, at det var sædvanligt indbo, så borgeren fik dækket halvdelen af udgiften til en standard trehjulet elscooter. *Offentliggjort som C-42-08.*

Støtte til biler

Borgere med varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der i væsentlig grad f.eks. forringer evnen til at færdes, kan få støtte til en bil efter servicelovens § 114. Desuden kan kommunen give støtte til særlig indretning af bilen.

I en sag fandt Ankestyrelsen, at det ikke var tilstrækkelig begrundelse for en bevilling, at “den særlige indretning” blev monteret i bilen, efter den havde forladt fabrikken. Indretningen skal også være nødvendig i forhold til handicappet og må ikke være standardudstyr. *Offentliggjort som C-29-08.*

Indretning af boligen

Efter servicelovens § 116 skal kommunen yde hjælp til indretning af boligen hos borgere med varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når indretningen er nødvendig for, at boligen bliver et bedre egnet opholdssted for borgeren.

Ankestyrelsen vurderede i en konkret sag, at en borger godt kan iværksætte en særlig indretning af boligen, inden en reel bevilling er modtaget fra kommunen. Borgeren risikerer dog i så fald, at kommunen giver afslag, hvorefter borgeren selv må betale for den særlige indretning. *Offentliggjort som C-41-08.*

Magtanvendelse ved flytning til særligt botilbud

Kommunernes og i visse tilfælde statsforvaltningernes afgørelser om magtanvendelse kan påklages til Ankestyrelsen. Der er flere forskellige former for udøvelse af magt over for borgere med betydeligt og varigt nedsat psykisk funktionsevne, der f.eks. bor på plejehjem. Det kan blandt andet være fastholdelse, tilbageholdelse i boligen samt flytning af borgere uden samtykke. Nedenfor er gengivet uddrag af en af de centrale afgørelser truffet i 2008.

Skærmning af dement

Ankestyrelsen fandt i en konkret sag, at det var omfattet af servicelovens bestemmelse om fastholdelse at skærme en ældre dement mand på et plejehjem. Den ældre mand havde en udadreagerende adfærd og måtte ikke være på fællesarealerne uden personale. Han skulle følges tilbage til egen stue, hvis der ikke var personale til at følge ham rundt. Skærmningen var derimod ikke omfattet af bestemmelsen om tilbageholdelse i boligen. *Offentliggjort som C-14-08.*

Anbringelse af børn og unge
 Hjælp og støtte til personer med nedsat funktionsevne
 Magtanvendelse ved flytning til særligt botilbud
 Ældreområdet
 Retssikkerhedsloven

Ældre

Håndbog om forebyggende hjemmebesøg til ældre

Ankestyrelsen udgav i december 2008 en håndbog om forebyggende hjemmebesøg til ældre. Håndbogen giver et grundigt øjebliksbillede af, hvordan kommunerne i dag administrerer de forebyggende hjemmebesøg. Håndbogen er kommunernes eget bud på, hvordan kvaliteten af de forebyggende hjemmebesøg kan forbedres og videreudvikles på udvalgte områder.

Håndbogen giver gode råd om alt fra dokumentation til sundhed

Håndbogen favner bredt og dækker mange af de områder, som det kan være relevant at have in mente, når kommunerne skal tilrettelægge eller gennemføre forebyggende hjemmebesøg hos ældre.

I håndbogen kan kommunerne og andre hente gode eksempler på, hvordan råd om fysisk aktivitet og sund kost kan indarbejdes som en fast del i de forebyggende hjemmebesøg.

Håndbogen viser også, hvordan kommunerne arbejder med dokumentation og kvalitetsudvikling. Det kan f.eks. være samarbejde med nabokommuner om at indhente et større dokumentationsgrundlag, systematisk opfølgning på kvalitetsstandarder, årlige statusrapporter og praksisbeskrivelser.

Et andet vigtigt område er efteruddannelse og kompetenceudvikling af de ansatte, som udfører hjemmebesøgene. Her peger kommunerne på en række tiltag som mere efteruddannelse samt indbyrdes udveksling af viden og erfaringer mellem kommunerne.

Retssikkerhedsloven

Retssikkerhedsloven gælder for behandling både i Ankestyrelsen og i Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Ankestyrelsen udsendte i 2008 flere principafgørelser, hvor spørgsmål inden for retssikkerhedsloven blev vurderet. Nedenfor er gengivet uddrag af to centrale afgørelser truffet i 2008.

Klage over placering i matchgruppe

Borgere kan ikke klage over placering i matchgruppe, hvis de ikke samtidigt har klaget over en afgørelse om tilbud. Det var netop tilfældet for en mand, der var placeret i matchkategori 4 og derfor ikke blev tilmeldt Jobnet.

Beskæftigelsesudvalget vurderede, at indplaceringen i matchgruppe alene er et sagsbehandlingskridt og ikke bestemmer, hvad der er eller skal være ret for borgeren. Matchgruppeplaceringen kan derfor ikke i sig selv anses for en egentlig afgørelse, som borgeren kan klage over. *Offentliggjort som R-3-08.*

Stop af sygedagpenge er "ophør af en erhvervsrettet foranstaltning"

Før kommunen beslutter at stoppe udbetaling af sygedagpenge, skal den tage stilling til, om der er behov for yderligere foranstaltninger for, at borgeren kan vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Sygedagpenge er en såkaldt erhvervsrettet foranstaltning, og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt i to sager, at retssikkerhedslovens bestemmelse om erhvervsrettede foranstaltninger er en garantiforskrift. Det betyder, at en afgørelse må anses for ugyldig, hvis kommunen ikke har taget stilling til behovet for yderligere foranstaltninger. *Offentliggjort i D-12-08 og D-14-08.*

Læs i kapitel 8 om praksisundersøgelsen om afslag på forlængelse efter sygedagpengelovens § 27 og betydningen af retssikkerhedslovens § 7 a.

6 Beskæftigelses- ministeriets lovområder

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

I dette kapitel præsenteres en række af Ankestyrelsens væsentlige afgørelser og aktiviteter fra 2008 på Beskæftigelsesministeriets forskellige lovområder.

Arbejdsskadesager

Ankestyrelsens Arbejdsskadeafdeling behandler klager over Arbejdsskadestyrelsens afgørelser i sager om arbejdsskader. Der blev i 2008 i alt behandlet 14.560 sager. En mindre del af disse afgørelser er udsendt som principafgørelser og er dermed med til at udstikke Ankestyrelsens praksis på området. Nedenfor er gengivet uddrag af 14 centrale principafgørelser truffet i 2008.

Prøvelse af spørgsmål, der ikke er klaget over

Ankestyrelsen har behandlet to principielle sager for at belyse, hvorvidt Ankestyrelsen kan prøve de dele af en samlet afgørelse, der ikke er klaget over. Udgangspunktet for Ankestyrelsens prøvelse er fortsat klagens ordlyd, men Ankestyrelsen kan efter en konkret vurdering prøve andre dele af den samlede afgørelse. Ankestyrelsen kan endvidere træffe afgørelse, der indebærer en ændring til skade for klageren. *Offentliggjort som Principafgørelse U-4-08.*

I den første sag havde en mand klaget over afslag på erstatning for tab af erhvervsevne. Manden havde i samme afgørelse fået godtgørelse for varige mén efter en knæskade, som han havde fået ved at hoppe ned på en ubåd. Manden havde dog før haft flere skader i samme knæ efter at have spillet amerikansk fodbold. Ankestyrelsen fandt derfor, at spørgsmålet om størrelsen af det varige mén skulle behandles, selvom der ikke var klaget over dette.

I den anden sag anerkendte Arbejdsskadestyrelsen en lungesygdom hos en serviceassistent, der gjorde rent på et hospital. Der blev ved samme afgørelse givet afslag på erstatning, og afslaget blev anket af serviceassistenten. Ankestyrelsen behandlede af egen drift selve anerkendelsesspørgsmålet og afviste herefter, at lungesygdommen var en erhvervs sygdom.

Arbejdsskade ved redning af menneskeliv

Ankestyrelsen har behandlet en principiel sag om anerkendelse af en arbejdsskade, der indtrådte under redning af menneskeliv.

Sagen omhandlede en hjemmeplejeleder, der blev bidt i hånden, mens hun forsøgte at hjælpe en tilfældigt forbipasserende kvinde, der havde fået et ildebefindende. Ankestyrelsen vurderede, at hjemmeplejelederen kom til skade på et tidspunkt, hvor hun forsøgte at redde menneskeliv. Selvom handlingen ikke direkte skyldtes hendes ansættelse ved hjemmeplejen, var redningen dog sket i denne sammenhæng. *Offentliggjort som U-10-08.*

Forudbestående skade

Ankestyrelsen har behandlet fire principielle sager for at fastlægge betydningen af såkaldt forudbestående sygdom i forhold til at få anerkendt en arbejdsulykke. Ankestyrelsen fastslog, at en påvist forværring af en forudbestående sygdom fortsat kan anerkendes som en ulykke, hvis der er en sandsynlig sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og den efterfølgende skade.

I to af sagerne fandt Ankestyrelsen, at en pludselig hændelse, der havde forværret en forudbestående sygdom, kunne anerkendes som en ulykke. I vurderingen indgik, at der var tale om en direkte og betydelig belastning, som var egnet til at medføre den beskrevne forværring/skade. *Offentliggjort som 2-09 & 4-09.*

Ankestyrelsen vurderede i de to andre tilfælde, at det ikke var tilstrækkeligt sandsynliggjort, at der var sket en ulykke, selv om der var tidsmæssig sammenhæng mellem forværringen og hændelsen. Dels var der tale om en beskeden og indirekte belastning, dels var der dokumenteret massiv forudbestående sygdom. *Offentliggjort som 1-09 & 3-09.*

Privat ærinde i arbejdstiden

Ankestyrelsen har behandlet en principiel sag om anerkendelse af en skade indtrådt under et privat ærinde i arbejdstiden.

En ansat i et varehus' kundeservice havde aftalt med sin arbejdsgiver, at hun skulle blive længere på arbejde den dag, mod at hun i sin pause kunne gå ud og købe ind til private formål. Skaden indtraf i pausen, hvor hun dog stadig befandt sig i varehuset. Ankestyrelsen afviste sagen, da tilskadekomne på skadestidspunktet således ikke udførte arbejde, men handlede i egen interesse. *Offentliggjort som 6-09.*

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

Skader under julefrokoster og andre firmaarrangementer

Ankestyrelsen har behandlet to principielle sager om skader indtrådt under firmaarrangementer herunder julefrokoster.

En sag omhandlede en skade, som indtraf under et firmaarrangement med overnatning, hvor der var julefrokost i forbindelse med overnatningen. Under julefrokosten faldt en ikke helt ædru mand ned ad en trappe og slog hovedet. Hændelsen blev anset for omfattet af arbejdsskadeloven, da arbejdsgiver havde planlagt og finansieret hele arrangementet. Det var frivilligt at deltage, men arbejdsgiver havde dog opfordret de ansatte til at deltage. Ankestyrelsen vurderede derfor, at der var en naturlig forbindelse mellem arrangementet og den indtrufne skade. *Offentliggjort som 7-09.*

En anden sag drejede sig om nogle stilladsarbejdere, som deltog i en sejlkonkurrence mod andre firmaer. Konkurrencen foregik i dagtimerne på en lørdag og uden for normal arbejdstid. De ansattes ægtefæller eller kærester var inviteret med til arrangementet, og firmaets direktør og øvrige ledelse deltog også. Efter sejladserne kørte de ansatte til direktørens sommerhus. Efter spisning spillede en del af de ansatte fodbold. En af dem hældte for sjov øl i baglommen på en kollega, og kollegaen begyndte at løbe efter ham. Ved et uheld gled skadelidte i det fugtige græs, ramte en parkeret bil og fik derved en skade på højre knæ.

Ankestyrelsen afviste hændelsen som værende en arbejdsskade og har efterfølgende fået medhold i denne vurdering ved Højesteret. Højesteret fandt, at både sejladserne og det senere arrangement hos firmaets direktør havde en sådan forbindelse til arbejdet, at der var tale om et arrangement dækket af arbejdsskadeloven. Der var dog tale om et uheld under en fodboldkamp, som deltagerne selv havde taget initiativ til. Der var desuden tale om kådhed, da skadelidte hældte øl i kollegaens lomme og efterfølgende blev jagtet. Ulykken indtraf derfor under omstændigheder, der ikke havde en naturlig forbindelse med firmaarrangementet, og var derfor ikke dækket. *Offentliggjort som 10-09.*

Præcisering af ulykkesbegrebet

Ankestyrelsen har behandlet fire principielle sager om ulykker for at præcisere, hvornår en personskade, der er forårsaget af en pludselig hændelse eller påvirkning, kan anerkendes som en ulykke.

Ankestyrelsen fastslog, at der skal være en biologisk naturlig og logisk forklaring på, at en skade opstår som følge af en hændelse eller en påvirkning på arbejdet.

I den første sag var der tale om en folkeskolelærer, der blev sparket på låret af en pige fra 6. klasse og derved fik et blåt mærke. Efterfølgende var læreren også psykisk påvirket af hændelsen. Ankestyrelsen anerkendte, at hændelsen var egnet til at medføre en umiddelbar og forbigående psykisk reaktion. *Offentliggjort som 25-09.*

I den anden sag deltog en kvinde sammen med sine kolleger og chefer i en personaleweekend. Kvinden havde særlige ansættelsesvilkår, hvilket hun på personaleweekendens første dag selv bragte op og drøftede med sine kollegaer. Dagen efter blev supervisoren ved med at vende tilbage til dette emne, selvom kvinden flere gange forsøgte at sige fra. Kvindens chef sagde undervejs en sætning, som både kvinden selv og flere af kollegaerne opfattede som en fyring af kvinden, og hun forlod grædende lokalet.

Ankestyrelsen anerkendte, at kvinden havde været udsat for chikanøs, krænkende og grænseoverskridende adfærd. Denne påvirkning blev anset for så ekstraordinært psykisk belastende, at den var egnet til at medføre en psykisk skade i form af en umiddelbar psykisk reaktion. *Offentliggjort som 26-09.*

Den tredje sag drejede sig om en murer, der efter gennem længere tid at have siddet på hug i en akavet og sammenkrummet stilling rejste sig og øjeblikkeligt fik stærke smerter i venstre knæ. Ankestyrelsen lagde ved anerkendelsen vægt på, at mureren skulle dreje og strække knæene i forbindelse med, at han rejste sig fra en akavet stilling. Påvirkningen blev anset for egnet til at medføre umiddelbare, stærke smerter og den senere konstaterede menisklæsion. *Offentliggjort som 27-09.*

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

I den sidste sag afviste Ankestyrelsen en diskusprolaps hos en servitrice, som fik et smæld i ryggen samt smerter, da hun løftede en cirka 13,5 kg tung sodavandskasse. Ankestyrelsen fandt, at et ukompliceret løft på 13,5 kg ikke var egnet til at fremprovokere en diskusprolaps eller vedvarende lænderygproblemer. Det var således ikke tilstrækkeligt, at der var en tidsmæssig sammenhæng mellem løftet og sygdommens opståen. *Offentliggjort som 28-09.*

Arbejdsmiljø

Arbejdsmiljøklagenævnet (AMK) er klageinstans for afgørelser truffet af Arbejdstilsynet. Klagenævnet har i 2008-2009 udsendt 4 nyhedsbreve, hvor nævnet omtaler i alt 65 afgørelser af almen eller principiel interesse fra 2008. Nedenfor er gengivet uddrag af fem centrale nævnsafgørelser truffet i 2008.

Et offentligt bankocenter skal være uden røg

I et indendørs bankocenter drevet af en forening kunne enhver mod at betale et kontingent på 20,- kr. melde sig ind i foreningen og dermed straks få adgang til centreret – trods et formelt krav om 24 timers medlemskab.

Arbejdsmiljøklagenævnet afgjorde, at der ikke må ryges i bankocentret, da centret ligger i et indendørs lokale, hvor offentligheden har adgang, og som derfor er omfattet af reglerne i lov om røgfri miljøer. *Offentliggjort som nr. 5900063-08 i nyhedsbrev nr. 4/2008.*

Serveringsarealet på et værtshus afgør, om der må ryges

Serveringsarealet er hele det område, hvor serveringen af drikkevarer foregår. Serveringsarealet er ikke kun det areal, hvor der står stole og borde. Gulvarealet mellem stole og borde er også del af serveringsarealet.

Arbejdsmiljøklagenævnet afgjorde således, at der i det konkrete værtshus ikke må ryges, fordi serveringsarealet er over 40 m². *Offentliggjort som nr. 5900129-08 i nyhedsbrev nr. 4/2008.*

Unge må ikke være ansat til at vaske gulve

En friskole havde ansat syv elever til at gøre rent på skolen i 45-60 minutter om dagen. Arbejdet bestod i at tørre borde og tavler af, at støvsuge og feje gulve, at vaske gulve med gulvklud og -skrubbe samt at gøre toiletter rent.

Nævnet præciserede, at skolen ikke må ansætte 13-14-årige og unge, som er omfattet af undervisningspligten, til at udføre rengøring af skolen såsom gulvvask gulvvask med gulvklud og gulvskrubbe og rengøring af toiletter. Skolen skal sikre, at unge, som er fyldt 13 år, kun beskæftiges med lettere arbejde, herunder lettere rengøring og oprydning såsom aftørring af borde og tavler og støvsugning i mindre omfang (det vil sige med almindelig støvsuger).
Offentliggjort som nr. 5900165-07 i nyhedsbrev nr. 3/2008.

Arbejdspladsvurdering for ansatte handicaphjælpere i privat hjem

En kommune havde bevilget penge til at ansætte handicaphjælpere hos en borger. Kommunen havde orienteret borgeren om, at det ikke var lovpligtigt at udarbejde arbejdspladsvurdering for handicaphjælpernes arbejdsopgaver, fordi de blev ansat i en privat husholdning.

Da opgaverne havde karakter af professionel pleje, fx hjælp til bad med brug af lift, var der tale om arbejdsopgaver, der er omfattet af arbejdsmiljølovens hovedregel om arbejde for en arbejdsgiver. Derfor afgjorde klagenævnet, at der skulle udarbejdes arbejdspladsvurdering.
Offentliggjort som nr. 5900140-07 i nyhedsbrev nr. 1/2008.

Arbejdsforholdene i et hotels reception kunne gøre de ansatte bange

På et hotel kunne der forekomme berusede og generende gæster. Ud over almene receptionsopgaver var der også et fadølsanlæg i receptionen. Receptionen var ikke udstyret med overvågningskamera eller overfaldsalarm, men indgangsdøren var forsynet med en lås og dørklokke. Døren blev ikke altid låst om aftenen. Hotellet havde ingen politik for, hvordan personalet skulle forholde sig ved røveri eller andre konflikter. Derfor var forholdene sådan, at der kunne opstå episoder, hvor de ansatte kunne blive bange eller skræmt. Det forhold, at der i receptionen var anbragt en kølle, tydede på, at trusler kunne forekomme.

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

Klagenævnet fandt derfor, at der var grundlag for Arbejdstilsynets påbud om, at arbejdet med at betjene kunder og udføre receptionsarbejde skulle planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. *Offentliggjort som nr. 5900091-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009*

Arbejdsløshedsforsikring

Arbejdsmarkedets Ankenævn (AMA) er klageinstans for Arbejdsdirektoratets afgørelser inden for arbejdsløshedsforsikring. Ankenævnet har i 2008 udsendt fire nyhedsbreve med omtale af 230 afgørelser af almen eller principiel interesse fra 2008. Nedenfor er gengivet uddrag af fem centrale afgørelser truffet i 2008.

Kontrollabel arbejdstid og efterløn

Et medlem af en a-kasse havde i en årrække arbejdet for en større virksomhed i forskellige stillinger, den seneste stilling var tidsbegrænset. Medlemmet beholdt sin titel som direktør, sin løn og personalegoder, medlemmet fleksede ind og ud. Medlemmet var på vej på efterløn.

Arbejdsmarkedets Ankenævn afgjorde, at personens arbejdstid var kontrollabel, og at overskydende timer skulle afvikles før efterløn. Arbejdstiden var kontrollabel, fordi der skete en registrering af arbejdstiden. Desuden var personen omfattet af funktionærloven og refererede til direktionen, ikke til bestyrelsen. I virksomhedens arbejdstidsregler for funktionærer var en normal arbejdstid fastsat til 37 timer per uge. *Offentliggjort som nr. 5100149-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

A-kassen skal efterspore en adresse

Nævnet fastslog, at en a-kasse har pligt til at søge at efterspore et medlems adresse, hvis a-kassens vejledningsbreve kommer retur flere gange. *Offentliggjort som nr. 5100566-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

Dagplejer kan ikke bebrejdes ægtefælles rygning i hjemmet

En dagplejer var blevet afskediget, fordi der trods arbejdsgiverens tjenstlige ordre stadig blev røget i dagplejehjemmet i dagtimerne. Hendes ledighed blev derfor betragtet som selvfor-skyldt.

Ankenævnet fandt, at dagplejeren ikke kunne bebrejdes, at rygeloven ikke blev overholdt i dagplejehjemmet, da det var hendes ægtefælle, der røg i hjemmet. Dagplejeren var således ikke selvforskyldt ledig. *Offentliggjort som nr. 5100568-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

Dimittendstatus kunne opnås trods overskredet frist

Et medlem af en a-kasse meddelte kort før afslutningen af sin uddannelse a-kassen pr. brev, at hun gerne ville have dimittendstatus og vedlagde sin elevkontrakt, hvori slutdato for uddannelsen fremgik. A-kassen bad medlemmet henvende sig på første ledighedsdag. Efter afslutningen på studiet kontaktede hun a-kassen på første ledighedsdag, hvilket en opkaldsliste kunne bekræfte. A-kassen vejledte hende om at holde 20 dages ferie, inden hendes barsel begyndte.

Ankenævnet afgjorde, at medlemmet skulle stilles som om medlemmets ansøgning om at skifte til dimittendstatus var modtaget rettidigt, da a-kassen burde have vejledt om den særlige frist for optagelse i en a-kasse for dimittender. *Offentliggjort som nr. 5100585-07 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

Arbejdstiden som provisionslønnen taxachauffør anset for kontrollabel

En arbejdsgiver kunne kontrollere arbejdstiden hos en provisionsansat taxachauffør, blandt andet fordi taxaen var elektronisk styret via GPS-teknik indbygget i taxameteret.

Ankenævnet lagde vægt på, at chaufføren ved start kørte et id-kort igennem GPS-taxameteret og ved vagtens afslutning udskrev et print fra taxameteret. Vognmanden var i kontakt med chaufføren, fulgte vognene samt kontrollerede trafikbogen, hvor chaufføren noterede start- og sluttider. *Offentliggjort som nr. 5100519-07 i nyhedsbrev nr. 3/2008.*

Kontanthjælp og aktivering m.v.

Sager om tilkendelse og ophør af tilbud og ydelser m.v. om kontanthjælp og aktivering bliver behandlet af Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Sager om tilbagebetaling og om nødvendige enkeltudgifter bliver behandlet af Ankestyrelsen. I begge tilfælde kan sagerne kun blive behandlet, hvis de har principiel eller generel betydning. Ankestyrelsen og Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har i 2008 udsendt en række principafgørelser inden for disse områder. Nedenfor er gengivet uddrag af fem centrale afgørelser truffet i 2008.

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

300-timers-reglen og ægtefæller

En kommune kan ikke standse udbetaling af kontanthjælp med henvisning til 300-timers-reglen i en sag, hvor kun den ene ægtefælle har ret til kontanthjælp, og den anden ægtefælle er i ordinært og ustøttet arbejde.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg afgjorde således, at 300-timers-reglen kun kan anvendes, hvis begge ægtefæller har ret til kontanthjælp. *Offentliggjort som A-1-08.*

Særlige varslingsregler for at standse kontanthjælp efter 300-timers-reglen

Der er særlige varslingsregler for at standse kontanthjælp efter 300-timers-reglen, og begge ægtefæller skal varsles.

Det fik konsekvenser for standsningen af kontanthjælp i en sag, hvor en kommune ikke havde fulgt de særlige regler om at varsle begge ægtefæller. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt derfor, at kommunen ikke kunne standse kontanthjælpen efter 300-timers-reglen. *Offentliggjort som A-22-08.*

Ægtefællers pligt til at forsørge hinanden

Ægtefæller har pligt til at forsørge hinanden. Pligten ophører først, når de bliver separeret eller skilt.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt derfor i en konkret sag, at det ikke havde betydning for et ægtepars gensidige forsørgelsespligt, om ægtefællerne levede adskilt på grund af uoverensstemmelse, eller om de var bosat i to forskellige lande. Ægteskabets retsvirkninger bestod, så længe den kompetente myndighed ikke formelt havde opløst ægteskabet. *Offentliggjort som A-16-08.*

Henvisning til anden aktør

En forsikret ledig blev af jobcentret henvist til en anden aktør, hvor han fik afslag på et kursusforløb på et jobværksted. Den anden aktør foreslog i stedet en virksomhedspraktik eller et løntilskudsjob, og jobcenteret skønnede også, at manden hurtigere ville kunne opnå varig beskæftigelse ad denne vej.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt ikke grundlag for at tilsidesætte jobcentrets skøn. Udvalget lagde vægt på, at manden var uddannet socialpædagog, og at der ifølge regionens arbejdsmarkedsbalance var gode beskæftigelsesmuligheder som pædagog og socialpædagog. *Offentliggjort som N-10-08.*

Revision af jobplan

En mand fik udarbejdet en jobplan med tilbud om vejledning og opkvalificering med start i afklaringsforløb. På grund af hans udeblivelser fra afklaringsforløbet ændrede kommunen tilbuddet til et aktiveringsforløb i Haveservice.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at et tilbud om arbejdsaktivering ikke kunne anses for omfattet af jobplanen, der var uden varighedsbegrænsning. Udvalget lagde vægt på, at en arbejdsaktivering ikke var direkte sammenlignelig med et afklaringsforløb, og at borgeren ikke havde været inddraget i kommunens beslutning om arbejdsaktivering. Kommunens afgørelse om henvisning til arbejdsaktivering var derfor ugyldig. *Offentliggjort som N-6-08.*

Sygedagpenge

Sager om sygedagpenge behandles af Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Udvalget kan dog kun behandle klager, hvis de har principiel eller generel betydning. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har i 2008 udsendt en række principafgørelser inden for dette område. Nedenfor er gengivet uddrag af fire centrale afgørelser truffet i 2008.

Opsigelsesperiode ikke afgørende for en bredere vurdering af uarbejdsdygtighed

En person var blevet sygemeldt på grund af en eksem, som ikke var foreneligt med vådt arbejde. Eksemen var blevet behandlet, og personen kunne stille sig til rådighed for arbejdsmarkedet til ikke eksembelastende arbejde.

Beskæftigelsesudvalget fandt således, at arbejdsgiveren ikke længere var berettiget til dagpenge- og sygedagpenge fra den dag, hvor personen stillede sig til rådighed for ikke eksembelastende arbejde – selv om den sygemeldte havde et længere opsigelsesperiode. Opsigelsesperioden har dermed ikke afgørende betydning for, hvornår uarbejdsdygtigheden efter reglerne i dagpenge- og sygedagpenge-loven kan vurderes på et bredere grundlag, det vil sige i forhold til sygemeldtes uddannelses- og beskæftigelsesområde. *Offentliggjort som D-23-08.*

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

Ved fritstilling kan en bredere vurdering af uarbejdsdygtighed ske tidligere

En person var sygemeldt, men ifølge lægeerklæringen kun i forhold til den virksomhed, der fritstillede hende.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg vurderede, at arbejdsgiveren kun havde ret til refusion af sygedagpenge indtil den dato, hvor lønmodtageren af arbejdsgiveren blev ubetinget fritstillet og således var i stand til at påtage sig arbejde i en anden virksomhed. Udvalget lagde vægt på, at der her var særlig grund til at anlægge en bredere vurdering på et tidligere tidspunkt end efter tre måneders sygefravær. *Offentliggjort som D-9-08.*

Fritstilling i opsigelsesperioden giver ikke ret til sygedagpenge, hvis der udbetales løn

En lønmodtager er ikke berettiget til sygedagpenge fra kommunen under fritstilling i opsigelsesperioden, hvis lønmodtageren får fuld løn under sygdom fra tidligere arbejdsgiver til normal forfaldstid.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde i sagen vægt på, at ret til sygedagpenge fra kommunen indtræder fra lønmodtagerens første fraværsdag efter, at retten til sygedagpenge fra arbejdsgiver efter lovens kapitel 10 eller udbetaling af løn fra arbejdsgiver er ophørt. *Offentliggjort som D-24-08.*

Forlængelse af sygedagpenge efter varighedsbegrænsningens indtræden

En ansøger skulle i behandling for kronisk leverbetændelse, hvor prognosen for helbredelse var 50 procent for patienter i den behandling. Spørgsmålet var, om ansøgerens sygedagpenge på den baggrund kunne forlænges ud over den normale maksimale periode (varighedsbegrænsningen).

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at hvorvidt en ansøger opfylder betingelsen om en sådan forlængelse af sygedagpengene beror på en konkret vurdering af det enkelte tilfælde, ikke på en generel prognose for alle under samme behandling. *Offentliggjort som D-10-08.*

Fleksjob

Sager om fleksjob behandles af Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Sagerne kan dog kun behandles, hvis de har principiel eller generel betydning. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har i 2008 udsendt en række principafgørelser inden for området. Nedenfor er gengivet uddrag af en af de centrale afgørelser truffet i 2008.

Deltidsansættelse kan føre til fleksjob på fuld tid

En ansøger om fleksjob led af slidgigt, og denne lidelse var grundlaget for visitationen til fleksjobbet. Spørgsmålet var, om ansøgeren havde ret til fleksjob på fuld tid. Umiddelbart forud for sygemeldingen havde ansøgeren haft nedsat arbejdstid på grund af slidgigten.

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg fandt, at ansøgeren havde ret til fleksjob på fuld tid. Udvalget lagde vægt på, at ansøger havde været tilknyttet arbejdsmarkedet på fuld tid inden for butiksfaget i en længere årrække forud for sygemeldingen, og at der ikke var oplyst andre årsager til den nedsatte arbejdstid end slidgigt. *Offentliggjort som N-12-08.*

Se også praksisundersøgelsen om fleksjob og ledighedsydelse i kapitel 8.

Førtidspension og folkepension

Sager om tilkendelse og frakendelse m.v. af pension behandles af Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg. Dette lovområde er ved ressortomlægningen i april 2008 overført fra det tidligere Velfærdsministerium til Beskæftigelsesministeriet. Sager om beregning og tilbagebetaling af ydelser efter pensionslovene behandles af Ankestyrelsen. I begge tilfælde kan sagerne dog kun behandles, hvis de har principiel eller generel betydning. Nedenfor er gengivet uddrag af fire centrale afgørelser truffet i 2008.

EF-dom gav ret til pension med fem års tilbagevirkende kraft

En dom afsagt af EF-domstolen om forbud mod forskelsbehandling på grund af nationalitet fik tilbagevirkende kraft.

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

EF-dommen betød, at en tysk statsborger bosat i Canada fik ret til dansk pension fra folkepensionsalderen. Den tyske statsborger havde dog ikke ret til efterbetaling af pension for mere end fem år tilbage – regnet fra anmodningen om efterbetaling. Ifølge retspraksis er der kun mulighed for at suspendere forældelsesfristen på fem år ved undskyldelig uvidenhed om de faktiske forhold. Ukendskab til et krav retlige grundlag medførte derfor ikke suspension af fristen. *Offentliggjort som P-9-08.*

Pension udbetalt i december måned indgår ikke i formuen

En folkepensionist fik af kommunen afslag på udbetaling af supplerende pensionsydelse, da dennes formue per 31. december 2007 oversteg formuegrænsen på kr. 58.200. Heri medregnede kommunen pensionsudbetalingen sidst i december 2007.

Ankestyrelsen fandt imidlertid, at pension, der udbetales i december måned, og som skal bruges til forsørgelse i januar, ikke skal indgå i opgørelsen af den likvide formue.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at beløb, der omkring opgørelsestidspunktet var modtaget til dækning af leveomkostninger, normalt ikke indgår i formuen, men betragtes som en indtægt. Sagen blev derfor hjemvist til kommunen til ny beregning og eventuel udbetaling af supplerende pensionsydelse. *Offentliggjort som P-7-08.*

Fratrædelsesgodtgørelse og førtidspension

En fratrædelsesgodtgørelse skal indgå i indtægtsgrundlaget ved beregning af førtidspension med det beløb, der efter ligningsloven skal medregnes til den personlige indkomst.

Ankestyrelsen vurderede, at for en førtidspensionist, der i december 2006 fik udbetalt en fratrædelsesgodtgørelse svarende til to måneders løn, skulle beløbet omregnes til årsbasis. Det betød, at beløbet for den enkelte måned skulle ganges med 12. Det beregnede indtægtsgrundlag skulle herefter indgå ved beregningen af førtidspensionen i de to måneder, fratrædelsesgodtgørelsen dækkede. *Offentliggjort som P-1-08.*

Sagsbehandlingstid i pensionssager

Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg har i en sag fundet, at en kommunes behandling af en pensionssag ikke havde været så uforholdsmæssig langvarig, at det kunne sidestilles med et afslag på et tidligere tidspunkt.

Udvalget lagde vægt på, at der i pensionsloven ikke er frister for kommunens sagsbehandlingstid, når kommunen skal indhente oplysninger, eller når en pensionssag skal indledes, når det er dokumenteret, at ansøgers arbejdsevne ikke kan forbedres. Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg lagde vægt på, at det ikke på tidspunktet for afslutningserklæringen fra arbejdsprøvingen var helt åbenbart, at kommunen skulle indlede en pensionssag. *Offentliggjort som P-14-08.*

Vilkår for ansættelsesforholdet

Arbejdsmarkedets Ankenævn (AMA) behandler spørgsmål om en arbejdsgivers overholdelse af sin oplysningspligt i de tilfælde, hvor arbejdsgiver har pligt til at give lønmodtager oplysninger om ansættelsesforholdet. Arbejdsmarkedets Ankenævn har i 2008 offentliggjort fem afgørelser truffet i 2008 af almen eller principiel interesse inden for dette område. Nedenfor er gengivet uddrag af to af de centrale ankenævnsafgørelser truffet i 2008.

Krav til oplysninger i ansættelsesbevis

Klager var ansat som rengøringsassistent på fuld tid fra den 20. november 2006 til den 1. februar 2007. Rengøringsassistenten mente, at ansættelsesbeviset var mangelfuldt, idet ansættelsesaftalen ikke indeholdt oplysning om ret til arbejdsmarkedspension eller ej.

Ankenævnet fastslog, at det ikke er et lovkrav, at et ansættelsesbevis skal indeholde oplysning om, at lønmodtageren ikke har ret til arbejdsmarkedspension, når dette følger af ansættelsesforholdet. *Offentliggjort som nr. 5500024-07 + 5500003-08 i nyhedsbrev nr. 2/2008.*

Krav om ansættelsesbevis ved ugentlig arbejdstid over otte timer

En kvinde klagede, da hun ikke havde modtaget et ansættelsesbevis efter at have været ansat hos en arbejdsgiver i cirka halvanden måned. Spørgsmålet var, om kvinden havde en tilstrækkelig ugentlig arbejdstid til, at ansættelsesforholdet var omfattet af ansættelsesbevisloven.

Ankenævnet fandt, at en lønmodtagers gennemsnitlige ugentlige arbejdstid kunne beregnes på grundlag af oplysning om den samlede løn i ansættelsesperioden divideret med den oplyste timeløn. Nævnet fandt det derfor bevist, at lønmodtageren havde haft en gennemsnitlig ugentlig arbejdstid, der oversteg otte timer. Ansættelsesforholdet var dermed omfattet af ansættelsesbevisloven. *Offentliggjort som nr. 5500023-07+ 5500005-08 i nyhedsbrev nr. 3/2008.*

Arbejdsskadesager
 Arbejdsmiljø
 Arbejdsløsheds-
 forsikring
 Kontanthjælp og
 aktivering m.v.
 Sygedagpenge
 Fleksjob
 Førtidspension og
 folkepension
 Vilkår for ansættelses-
 forholdet
 Ferieloven
 Godtgørelse for 1. og 2.
 ledighedsdag (G-dage)

Ferieloven

Arbejdsmarkedets Ankenævn (AMA) er klageinstans for Arbejdsdirektoratets afgørelser truffet inden for ferieloven. Arbejdsmarkedets Ankenævn har i 2008 offentliggjort 18 afgørelser af almen eller principiel interesse om ferie. Nedenfor er gengivet uddrag af to centrale afgørelser truffet i 2008.

Au pair er lønmodtager i ferielovens forstand

Ankenævnet havde tidligere afgjort, at en au pair var lønmodtager i ferielovens forstand. Arbejdsgiveren havde efterfølgende anmodet om at få genoptaget sagen, da han mente, at en au pair efter et andet regelsæt ikke var lønmodtager.

Ankenævnet besluttede ikke at genoptage sagen. Nævnet bemærkede, at lønmodtagerbegrebet ikke er entydigt defineret i dansk ret. Begrebet bliver således ikke nødvendigvis fortolket ens i f.eks. skattelovgivningen, den arbejdsretlige lovgivning, funktionærloven og ferieloven m.v. *Offentliggjort som nr. 5800040-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

Chefgolftræner er lønmodtager i ferielovens forstand

Ankenævnet fandt i en konkret sag, at en bestemt chefgolftræner var lønmodtager i ferielovens forstand og derfor kunne få feriegodtgørelse for 2004-2006. For så vidt angik medlemmets Proshop og privatlektioner var medlemmet dog selvstændig erhvervsdrivende.

Kravet om feriegodtgørelse for optjeningsåret 2003 var dog forældet, da træneren først havde rejst kravet over for arbejdsgiveren i maj 2006. *Offentliggjort som nr. 5800035-07 i nyhedsbrev nr. 2/2008.*

Godtgørelse for 1., 2. og 3. ledighedsdag (G-dage)

Arbejdsmarkedets Ankenævn (AMA) er klageinstans for afgørelser om udbetaling af dagpenge-godtgørelse for 1., 2. og 3. ledighedsdag. Arbejdsmarkedets Ankenævn har i 2008 offentliggjort 18 afgørelser af almen eller principiel interesse på området. Nedenfor er gengivet uddrag af tre centrale afgørelser truffet i 2008.

Godtgørelse trods sygdom i opsigelsesperioden

En arbejdsgiver kunne ikke fritages for betaling af dagpengegodtgørelse for 1. og 2. ledighedsdag, da opsigelse af en medarbejder ikke væsentligst skyldtes medarbejderen. Sygdom i opsigelsesperioden kunne heller ikke fritage arbejdsgiver.

Til orientering for arbejdsgiveren bemærkede nævnet, at et medlem ikke har pligt til at raskmelde sig til en arbejdsgiver, når ansættelsen er ophørt. I den situation skal man raskmelde sig ved tilmelding og ledighedserklæring i jobcentret eller a-kassen, hvilket medlemmet havde gjort. *Offentliggjort som nr. 5400142-07 i nyhedsbrev nr. 2/2008.*

Godtgørelse efter opsigelse uden konkrete anvisninger

En arbejdsgiver havde efter skriftlig advarsel opsagt et medlem af en a-kasse med henvisning til, at den ansattes rengøringsarbejde var af dårlig kvalitet.

Nævnet fandt, at det ikke kunne fritage arbejdsgiveren for at betale dagpengegodtgørelse for 1. og 2. ledighedsdag, da medlemmet ikke havde fået anvist, hvad der konkret skulle ændres på. *Offentliggjort som nr. 5400147-07 i nyhedsbrev nr. 4/2008.*

Bortfald af G-dage efter reglen om egen skyld

En opsigelse af et medlem af en a-kasse var begrundet med utilfredshed med rengøringsstandarden. Der var forud givet mundtlig og skriftlig advarsel, men medlemmet var ikke blevet bortvist, og der var ikke kørt faglig sag om afskedigelsen.

Ankenævnet fandt, at advarslerne og begrundelsen i opsigelsen betød, at g-dagene bortfaldt efter reglen om egen skyld hos medlemmet. At arbejdsgiveren ikke havde bortvist medlemmet, opvejede ikke de forhold, der pegede i retning af egen skyld. *Offentliggjort som nr. 5400098-07 i nyhedsbrev nr. 2/2008.*

7 Øvrige ministeriers lovområder

Undervisnings-
ministeriet
VEU-godtgørelse
Arbejdsmarkeds-
uddannelser

I dette kapitel præsenteres en række af Ankestyrelsens væsentlige sager fra Undervisningsministeriets lovområde i 2008.

Ankestyrelsen og Ankestyrelsens forskellige nævn er klageinstans for afgørelser truffet inden for en bred vifte af lovområder, der hører under øvrige ministeriers områder. Lovområderne dækker udover Undervisningsministeriets område primært Justitsministeriet, Skatteministeriet, Integrationsministeriet og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

Undervisningsministeriet VEU-godtgørelse/arbejdsmarkedsuddannelser

Arbejdsmarkedets Ankenævn (AMA) er klageinstans for afgørelser om ansøgning om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse (VEU-godtgørelse). Derudover er Arbejdsmarkedets Ankenævn klageinstans for afgørelser om befordringstilskud, tilskud til kost og logi og tilbagebetaling efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

Arbejdsmarkedets Ankenævn har i 2008 offentliggjort 29 afgørelser inden for dette område. Nedenfor er gengivet uddrag af tre centrale afgørelser truffet i 2008.

Tidsbegrænset ansat på kursus i ansættelsesperiode

Et medlems ansættelsesperiode var næsten sammenfaldende med en kursusperiode.

Eftersom medlemmet havde arbejdsforpligtelse, var underlagt instruktioner og modtog løn, fandt ankenævnet, at medlemmet var beskæftiget som lønmodtager og dermed havde ret til VEU-godtgørelse. *Offentliggjort som nr. 5300128-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

Tilskud til kost og logi ved bopæl på Færøerne

En person med bopæl på Færøerne skulle deltage i et kursus i Danmark.

Ankenævnet fandt, at kursisten havde ret til tilskud til kost og logi ved indkvartering i forbindelse med kursusdeltagelsen, da hans bopæl på Færøerne opfyldte kravet om mere end 120 km tur/retur til kursusstedet. *Offentliggjort som nr. 5300077-08 i nyhedsbrev nr. 1/2009.*

Befordringstilskud ved kursus i anden afdeling af virksomhed

Et medlem, som var ansat hos en virksomhed i Jylland, havde søgt om tilskud til transport til og fra kursus i virksomhedens fynske afdeling.

Ankenævnet fandt, at fordi kurset blev afholdt på den virksomhed, hvor medlemmet var ansat, var medlemmet ikke berettiget til befordringstilskud. *Offentliggjort som nr. 5300038-08 i nyhedsbrev nr. 3/2008.*

8 Praksisundersøgelser

Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste
Efterregulering af boligstøtte
Fleksjob og ledighedsydelse
Ophør af anbringelse ved det 18. år
Sygedagpengelovens § 27
Statsforvaltningernes praksisundersøgelser

I dette kapitel præsenteres uddrag af de praksisundersøgelser, som Ankestyrelsen har gennemført i 2008.

Praksisundersøgelser er *stikprøveundersøgelser* af kommunale afgørelser og konkret sagsbehandling inden for et bestemt emne og lovgrundlag på velfærdsområdet. Praksisundersøgelser skal være med til at sikre en tilfredsstillende kvalitet i afgørelserne og en ligebehandling af borgerne uanset, hvor i landet de bor.

Undersøgelserne er dermed en vigtig del af Ankestyrelsens praksiskoordinering. Deres formål er at give myndighederne og især kommunerne kvalificerede råd og vejledning om både gode og dårlige forhold i sagsbehandlingen og afgørelserne.

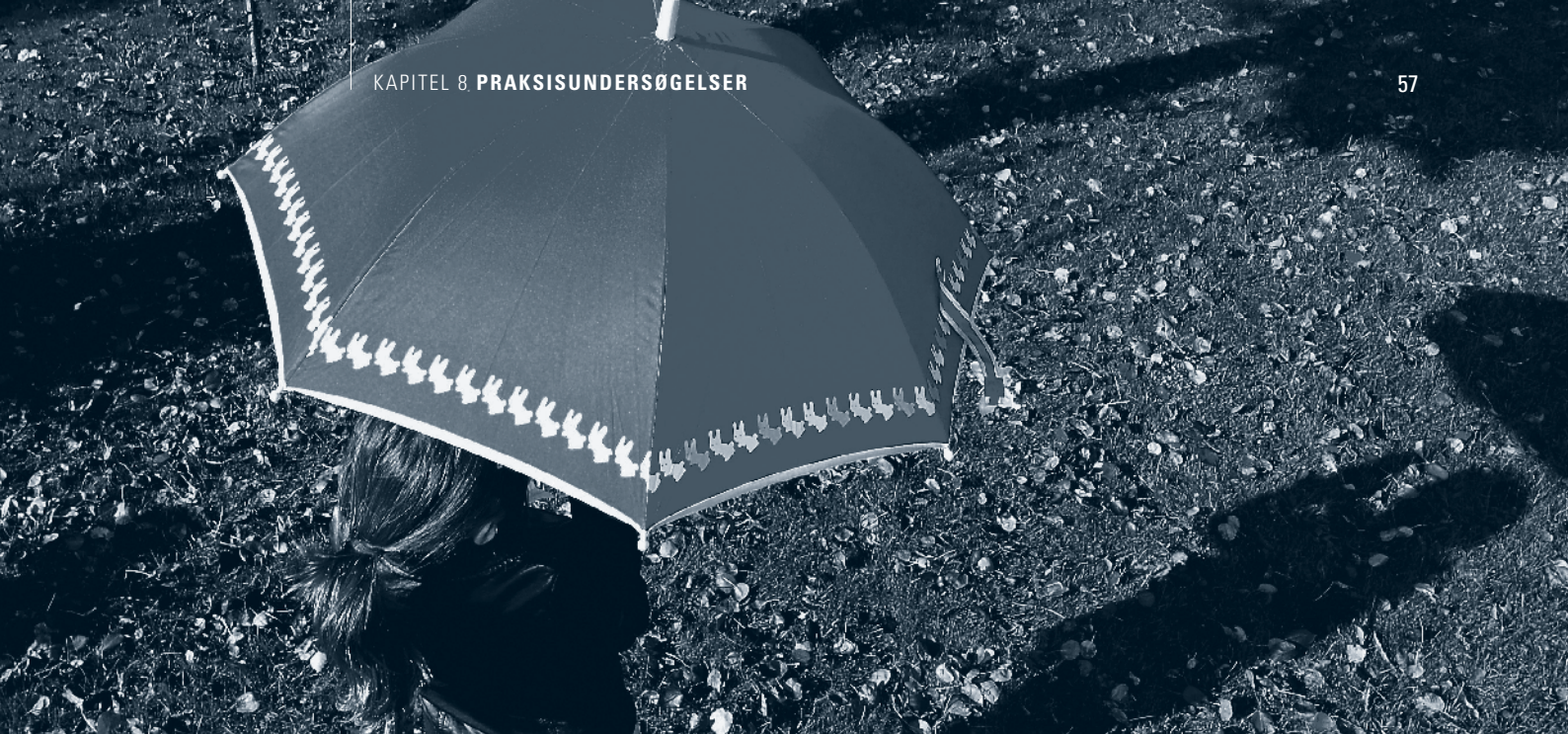
Udvælgelse og fremgangsmåde

Ud fra et bruttokatalog udvælger Ankestyrelsen, statsforvaltningerne og Det Rådgivende Praksisudvalg emnerne for det kommende års praksisundersøgelser.

Selve undersøgelserne gennemføres ved, at Ankestyrelsen eller statsforvaltningerne indkalder et antal sager fra kommunerne. Herefter foretages en juridisk vurdering af sagerne i forhold til lovgivningen og praksis samt en formel vurdering af sagerne i forhold til de forvaltningsretlige regler.

Ankestyrelsen har gennemført 5 praksisundersøgelser i 2008.

- Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste (*offentliggjort november 2008*)
- Efterregulering af boligstøtte (*offentliggjort november 2008*)
- Fleksjob og ledighedsydelse (*offentliggjort december 2008*)
- Ophør af anbringelse ved det 18. år (*offentliggjort marts 2009*)
- Sygedagpengelovens § 27 og betydningen for retssikkerhedslovens § 7a (*offentliggøres forår 2009*).

Statsforvaltningerne har i 2008 gennemført ti praksisundersøgelser inden for deres geografiske område. *Se oversigten sidst i dette kapitel.*

Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste

Ankestyrelsen vurderede i denne praksisundersøgelse sager, hvor forældre til handicappede eller alvorligt syge børn har fået dækket tabt arbejdsfortjeneste og/eller ekstra udgifter i forbindelse med forsørgelsen af deres børn.

De fleste sager var i overensstemmelse med lovgivning og praksis

93 procent af de i alt 128 undersøgte sager om bevilling af tabt arbejdsfortjeneste blev vurderet som værende i overensstemmelse med lovgivning og praksis. Dokumentationen var i hovedparten af sagerne tilstrækkelig til at træffe en afgørelse, og der var tale om korrekt anvendelse af både servicelovens § 42 og forvaltningsretten.

Plads til forbedring i sager om dækning af merudgifter

70 procent af sagerne om dækning af merudgifter til forældre med handicappede børn var i overensstemmelse med lovgivning og praksis. I 26 procent af sagerne var dokumentationen utilstrækkelig, og kommunerne havde i disse sager ikke tilvejebragt tilstrækkelige oplysninger til at træffe afgørelse.

Efterregulering af boligstøtte

Ankestyrelsen har i denne praksisundersøgelse vurderet 174 sager, hvor kommunerne har truffet afgørelse om tilbagebetaling af for meget udbetalt boligstøtte.

Merudgiftsydelse og
tabt arbejdsfortjeneste
Efterregulering af
boligstøtte
Fleksjob og ledigheds-
ydelse
Ophør af anbringelse
ved det 18. år
Sygedagpengelovens
§ 27
Statsforvaltningernes
praksisundersøgelser

Hovedparten af sagerne var behandlet korrekt

Ankestyrelsen vurderede, at 97 procent af afgørelserne blev truffet i overensstemmelse med lovgivning og praksis.

Resultatet viste, at kommunerne følger reglerne for tilbagebetaling af boligstøtte. I næsten alle sager forelå tilstrækkelig dokumentation for den trufne afgørelse, ligesom kommunerne ved beregning af tilbagebetalingskravet havde fulgt lovgivningen og gældende principper for efterreguleringen.

Fleksjob og ledighedsydelse

Ankestyrelsen har i denne undersøgelse vurderet 93 sager om bevilling af fleksjob og 59 sager om fortsat ret til fleksjob.

Mange fejl i sager om bevilling af fleksjob

Ankestyrelsen vurderede, at der var fejl i 43 procent af sagerne om bevilling af fleksjob. I hovedparten af disse sager manglede der dokumentation for borgerens varigt nedsatte arbejdsevne. I en væsentlig del af sagerne havde borgeren ikke været arbejdsprøvet i tilstrækkeligt omfang.

Mangelfuld opfølgning i forhold til fortsat ret til fleksjob

I to tredjedele af sagerne havde kommunerne ikke fulgt regler og praksis, når de skulle vurdere ledige fleksjobberes fortsatte ret til fleksjob. Én tredjedel af sagerne indeholdt slet ingen vurdering af borgerens fortsatte ret til fleksjob. En anden tredjedel af sagerne indeholdt en vurdering, som imidlertid ikke var foretaget rettidigt. Den sidste tredjedel er sagerne var vurderet i overensstemmelse med regler og praksis.

Ophør af anbringelse ved det 18. år

Praksisundersøgelsen på børneområdet havde fokus på ophør af anbringelse ved det fyldte 18. år. Her vurderede Ankestyrelsen, hvorvidt handleplanen blev revideret et halvt år før det fyldte 18. år, og om der var truffet afgørelse om ophør af anbringelsen eller efterværn, det vil sige fortsat støtte i en periode efter det fyldte 18. år.

Hovedparten af de 139 målte sager opfyldte ikke alle kravene i lovgivningen

Ankestyrelsen vurderede, at der i kommunerne er en vis usikkerhed om, hvordan man korrekt følger op i sager, hvor en anbragt ung fylder 18 år. 93 procent af de 139 undersøgte sager opfyldte således ikke lovens krav. Dog manglede der i 63 procent af sagerne kun at være opfyldt én betingelse.

Den hyppigste mangel i sagerne var, at kommunerne ikke havde truffet afgørelse om efterværn senest seks måneder før, den unge fylder 18 år. I 30 procent af sagerne vurderede Ankestyrelsen, at der var flere mangler i sagsbehandlingen.

Dog viste undersøgelsen samtidig, at kommunerne udviser stor opmærksomhed på de unges overgang fra anbringelse til et selvstændigt liv efter det fyldte 18. år.

Sygedagpengelovens § 27 og betydningen for retssikkerhedslovens § 7 a

Ankestyrelsen har gennemført en praksisundersøgelse af beskæftigelsesankenævnenes praksis.

Merudgiftsydelse og
tabt arbejdsfortjeneste
Efterregulering af
boligstøtte
Fleksjob og ledigheds-
ydelse
Ophør af anbringelse
ved det 18. år
Sygedagpengelovens
§ 27
Statsforvaltningernes
praksisundersøgelser

Undersøgelsen omfatter 123 afgørelser, som har været påklaget til beskæftigelsesankenæv-
nene, hvor kommunerne havde givet afslag på at forlænge sygedagpenge jf. sygedagpengelo-
vens § 27. I undersøgelsen blev der lagt særlig vægt på, om nævnene anvender retssikkerheds-
lovens § 7 a korrekt, når de standser udbetaling af sygedagpenge.

Afgørelser om afslag på forlængelse af sygedagpenge var korrekte

Ankestyrelsen vurderede, at nævnene har en generel god sagsbehandling i afgørelser om
afslag på forlængelse af sygedagpenge. Undersøgelsen viser, at 85 procent af nævnenes afslag
var i overensstemmelse med lovgivning og praksis. I de resterende 15 procent af sagerne ville
afgørelsen blive ændret eller hjemvist til fornyet behandling i nævnet, hvis det havde været en
klagesag i Ankestyrelsen. Årsagen til hjemvisning af disse sager er, at der ikke var taget stilling
til retssikkerhedslovens § 7 a.

Oversigt over statsforvaltningernes praksisundersøgelser gennemført i 2008

STATSFORVALTNING	EMNE
Hovedstaden	Det sociale nævn Opfølgning på hjemviste sager
Hovedstaden	Beskæftigelsesankenævn Standsning af sygedagpenge, jf. dagpengelovens § 7
Sjælland	Det sociale nævn Flytning uden informeret samtykke efter servicelovens § 129 stk. 2 og visitation til plejehjem (servicelovens § 108, stk. 1)
Sjælland	Beskæftigelsesankenævn Dispensation for anmeldelsesfrist i relation til dagpengeloven
Midtjylland	Det sociale nævn Bilstøtte efter SL § 114, bevillinger
Midtjylland	Beskæftigelsesankenævn Engangshjælp iht. lov om aktiv socialpolitik § 25 a
Nordjylland	Det sociale nævn Ledsageordning (§ 97)
Nordjylland	Beskæftigelsesankenævn Sanktioner i forbindelse med kontanthjælp
Syddanmark	Beskæftigelsesankenævn Bevilling af førtidspension – vurdering af om den forudgående indsats i forhold til afklaring af arbejdsevne er overholdt, og om sagen i øvrigt er tilstrækkeligt belyst
Syddanmark	Beskæftigelsesankenævn Opfølgning på hjemviste sager efter sygedagpengeloven

9 Statistikker og velfærdsundersøgelser

Statistikker Velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser

I dette kapitel præsenteres de statistikker, velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser som Ankestyrelsen har gennemført i 2008.

Ankestyrelsen laver statistik på velfærdsområdet – blandt andet på baggrund af statistiske data fra kommunerne og statsforvaltningerne. Derved bidrager styrelsen med en betydelig mængde viden på det sociale og beskæftigelsesmæssige område i Danmark.

Også på velfærdsområdet indsamler Ankestyrelsen en bred viden, der anvendes i styrelsens såkaldte velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser.

Statistikker

I 2008 har Ankestyrelsen udarbejdet følgende årsstatistikker for 2007:

Førtidspension (*offentliggjort maj 2008*)

Børn og unge anbragt uden for hjemmet (*offentliggjort september 2008*)

Ankestyrelsens afgørelser på arbejdsskadeområdet (*offentliggjort december 2008*)

Ankestatistik for beskæftigelsesnævn og sociale nævn (*offentliggjort december 2008*)

Brugere af botilbud (*offentliggjort januar 2009*)

Bilstøtte (*offentliggjort marts 2009*)

Førtidspension

Årsstatistikken for 2007 viste, at færre fik tilkendt førtidspension i 2007 end i 2006. I 2007 blev der i alt tilkendt 11.922 nye førtidspensioner – et fald på 17 procent fra 2006. Faldet skyldes færre afgørelser i første halvår 2007, hvor kommunalreformen lige var trådt i kraft.

I de seneste fem år har mellem 5.500 til 6.000 personer hvert år fået tildelt førtidspension med henvisning til deres psykiske lidelser. Statistikken viste, at 47 procent af alle nye førtidspensionister i 2007 har en psykisk lidelse.

I 2007 var 10 procent af de nye førtidspensionister under 30 år. Tre ud af fire af disse unge havde en psykisk lidelse; der er hovedsageligt tale om mentalt retarderede, skizofrene eller psykotiske unge.

Årsstatistikken viste også, at efter psykiske lidelser er sygdomme i bevægeapparatet den næsthøypigste årsag til at få tilkendt førtidspension. Godt 2.500 personer (21 procent) fik tilkendt førtidspension i 2007 med denne diagnose.

Børn og unge anbragt uden for hjemmet

I 2007 blev der truffet 3.245 afgørelser i kommunerne om anbringelse af børn og unge uden for hjemmet – et fald på 9 procent fra 2006. 87 procent af anbringelserne var frivillige.

Teenagere udgør 70 procent af alle nye anbringelser af børn og unge. Over halvdelen af teenageanbringelserne sker efter henvendelse fra forældrene, mens 30 procent anbringes, fordi barnet eller den unge selv henvender sig til kommunen.

Ved udgangen af 2007 var 14.960 børn og unge anbragt uden for hjemmet – heraf 12.300 under 18 år. Det er samme niveau som i 2006. Hvor der i 2006 blev anbragt ti børn og unge om dagen, bliver der nu anbragt knap ni om dagen. I sammenhæng med faldet i antallet af afgørelser om anbringelse uden for hjemmet indikerer statistikken, at anbringelserne i 2007 varede lidt længere, og at der var færre sammenbrud, dvs. afbrydelser i anbringelsen.

Ankestyrelsens afgørelser på arbejdsskadeområdet

Ankestyrelsen behandlede i 2007 13.800 klager over Arbejdsskadestyrelsens afgørelser. I 23 procent af disse sager var Ankestyrelsen ikke enig. I 11 procent af klagesagerne ændrede Ankestyrelsen afgørelsen, i 12 procent af klagesagerne blev sagen hjemvist til Arbejdsskadestyrelsen til ny sagsbehandling og afgørelse.

Omgørelsesprocenten var 28 i afgørelser om arbejdsulykker og 13 i afgørelser om erhvervs sygdomme.

Personer med erhvervs sygdomme i bevægeapparatet klager oftere til Ankestyrelsen over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse end personer med psykiske lidelser.

58 procent af Ankestyrelsens arbejdsskadesager om erhvervs sygdomme omhandlede lidelser i bevægeapparatet. I Arbejdsskadestyrelsen udgør denne type af sager 38 procent af det samlede antal sager om erhvervs sygdomme. Sager om psykiske lidelser udgør derimod kun 10 procent af klagerne til Ankestyrelsen, selvom denne type af sager udgør 17 procent af sagerne i Arbejdsskadestyrelsen.

Statistikker
 Velfærdsundersøgelser
 og velfærdsanalyser

Ankestatistik for beskæftigelsesnævn og sociale nævn

I forbindelse med kommunalreformen skete der i 2007 en omlægning af det regionale ankesystem. Til erstatning for de hidtidige 15 sociale nævn blev der i hver region oprettet et nyt beskæftigelsesankenævn og et socialt nævn. Ankestatistikken viser, at sagsbehandlingstiden formentlig steg i forbindelse med sammenlægningen. I 2007 var sagsbehandlingstiden i de nyoprettede beskæftigelsesankenævn og sociale nævn samlet set på 14,3 uger i gennemsnit, hvilket er 1,9 uger længere end i 2006. Sagsbehandlingstiden var længst i de nye beskæftigelsesankenævn med 15,1 uger i gennemsnit, mens de sociale nævn i gennemsnit behandlede sagerne på 13,6 uger.

I 29 procent af klagerne blev afgørelsen ændret eller sagen hjemvist til kommunen – en stigning på 3 procentpoint fra 2006. I 11 procent af sagerne ændrede nævnene afgørelsen, ofte så klageren fik medhold. 18 procent af sagerne blev hjemvist til kommunerne til ny sagsbehandling og afgørelse. Beskæftigelsesankenævnene omgjorde 31 procent af klagerne, de sociale nævn 27 procent.

Sager kan enten afgøres på et nævnsmøde eller af formanden (i de sager, hvor der ikke er tvivl om afgørelsen). 52 procent af afgørelserne i de nye beskæftigelsesankenævn blev afgjort på et nævnsmøde. I de sociale nævn var andelen 37 procent.

Brugere af botilbud

Årsstatistikken viste, at der hver nat i 2007 blev indskrevet 2.000 personer på et af landets 64 forsorgshjem eller herberger. Det svarer til antallet af pladser. I løbet af 2007 benyttede knapt 7.000 personer sig af et forsorgshjem eller herberg i kortere eller længere tid. Tallet er uændret i forhold til året før.

600 personer havde ophold på et forsorgshjem eller herberg hele året. Hvert ophold var i gennemsnit 47 døgn. 36 procent af opholdene var på ét døgn og 14 procent var på mere end 120 døgn. Hver bruger havde i gennemsnit 2½ ophold af kortere eller længere varighed. Det betyder, at brugerne opholdt sig i gennemsnit 111 døgn i alt på et forsorgshjem eller herberg i 2007. 612 personer, svarende til ni procent, var på et hjem hele året. Syv procent havde ophold et enkelt døgn.

Tre ud af fire brugere var mænd. Mænd mellem 30 og 60 år og kvinder mellem 20 og 50 år var i 2007 overrepræsenterede på forsorgshjemmene og herbergerne. De kvindelige brugere var således gennemsnitligt lidt yngre end de mandlige. 15 procent af brugerne i 2007 havde ikke-vestlig baggrund.

Bilstøtte

Den samlede sagsbehandlingstid faldt i det første år, hvor kompetencen til at træffe afgørelse om støtte til handicapbil fuldt ud overgik til kommunerne. Tidligere indstillede kommunerne sagerne til afgørelse i amtet. Den samlede sagsbehandlingstid er således faldet med 1,3 måned, når der søges om støtte til handicapbiler efter Servicelovens § 114.

I 2007 var kommunernes sagsbehandlingstid i gennemsnit på 8,9 måneder. Dette er et fald på 1,3 måneder i forhold til 2006. Den kortere gennemsnitlige sagsbehandlingstid skyldes, at relativt flere sager afgøres inden for de første 6 måneder.

Velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser

Ankestyrelsen gennemfører både velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser. Undersøgelserne gennemføres på initiativ af Indenrigs- og Socialministeriet og Beskæftigelsesministeriet, analyserne typisk på Ankestyrelsens eget initiativ.

I 2008 har Ankestyrelsen udarbejdet fem velfærdsundersøgelser og én velfærdsanalyse:

- Kommunernes reaktioner ved underretninger m.v. om børn og unge (*offentliggjort april 2008*)
- Kommunernes opfølgning i forlængede sygedagpengesager (*offentliggjort december 2008*)
- Frivilligt socialt arbejde (*offentliggjort januar 2009*)
- Antal sager per sagsbehandler (*offentliggøres forår 2009*)
- Kommunernes sammenhængende børnepolitikker og standarder for sagsbehandlingen (*offentliggøres forår 2009*)
- Velfærdsanalyse om sygedagpenge og førtidspension (*offentliggjort december 2008*)

Statistikker
 Velfærdsundersøgelser
 og velfærdsanalyser

Kommunernes reaktioner ved underretninger m.v. om børn og unge

Ankestyrelsen har gennemført en stikprøveundersøgelse, som dækker 1.895 indberetninger om underretninger og henvendelser om særlig støtte til børn og unge i 12 kommuner.

Tre ud af fire kontakter til kommunerne kommer fra fagpersoner med særlig underretningspligt. Og kommunerne reagerer hurtigt på de fleste underretninger fra f.eks. pædagoger og lærere om børn, som mistrives hjemme.

Seks ud af ti underretninger bliver afklaret inden for en måned, herunder om der skal iværksættes en undersøgelse af barnets forhold. Ved de resterende underretninger har kommunerne ofte allerede kontakt til barnet gennem f.eks. skole eller børnehave. Inden for den første uge, efter at kommunen har modtaget underretningen, får 69 procent af underretterne en bekræftelse fra kommunen.

Kommunernes opfølgning i forlængede sygedagpenge

Ankestyrelsen har gennemført en undersøgelse om, hvorvidt kommunerne forlænger udbetalingen af sygedagpenge udover varighedsbegrænsningen. Varighedsbegrænsningen indtræder, når borgeren har modtaget sygedagpenge i 52 uger over en periode på 18 måneder.

Af undersøgelsen fremgår det, at kommuner med politiske retningslinjer om at inddrage bl.a. den daglige leder eller lægekonsulenten, sjældnere forlænger udbetalingen af sygedagpenge til de sygemeldte ud over varighedsbegrænsningen.

Det er primært de jyske kommuner, der har forholdsvis mange sygedagpengesager, der er forlænget ud over varighedsbegrænsningen.

Frivilligt socialt arbejde

Ankestyrelsen har gennemført en spørgeskemaundersøgelse af det frivillige sociale arbejde i kommunerne efter servicelovens § 18. Undersøgelsen var en del af det tidligere Velfærdsministeriums redegørelse om det frivillige sociale arbejde i 2007.

Undersøgelsen viste, at kommunerne udbetalte 127,3 millioner kr. i støtte til det frivillige sociale arbejde. Til formålet modtog de i alt 132,8 millioner kr. i bloktilskud fra staten. Kun en fjerdedel af landets kommuner udbetalte mere til det frivillige sociale arbejde, end de modtog i bloktilskud.

Godt to ud af tre kommuner har en eller flere slags formaliseret samarbejde med de frivillige foreninger og organisationer. Knap en tredjedel af kommunerne samarbejder med andre kommuner om det frivillige sociale arbejde.

I 2007 har kommunerne givet støtte til i alt 6.454 foreninger og organisationer. Ældre borgere er foreningernes største målgruppe; næsten halvdelen af foreningerne har de ældre som målgruppe. Handicappede og sygdomsgrupper er målgruppen for hver sjette forening, og hver syvende forening vedrører børn, unge, familier eller ensomme.

Antal sager per sagsbehandler

Ankestyrelsen har foretaget en stikprøveundersøgelse af antallet af sager per sagsbehandler på området for udsatte børn og unge.

Undersøgelsen viste, at området er organiseret meget forskelligt i kommunerne. Der er således stor forskel på principperne for at fordele sager til sagsbehandlerne, ligesom sagsporteføljen varierer betydeligt mellem kommunerne.

Sagsbehandlerne beskæftiger sig i *gennemsnit* med 46 sager, svarende til 60 børn. Sagsantallet varierer dog betydeligt, når man ser nærmere på faktorer som anciennitet, registreringsmåde og sagsområder. Sagsbehandlere, som beskæftiger sig med merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste ved forsørgelsen af handicappede børn og unge, har gennemsnitligt 50 procent flere sager end andre sagsbehandlere.

Kommunernes sammenhængende børnepolitikker og standarder for sagsbehandling

Som led i opfølgningen af anbringelsesreformen fra 2004 har det tidligere Velfærdsministerium bedt Ankestyrelsen om at undersøge kommunernes sammenhængende børnepolitikker og standarder for sagsbehandlingen.

Formålet med undersøgelsen er blandt andet at afdække kommunernes praksis i forhold til tværfagligt samarbejde, mål for indsatsen samt dokumentation og opfølgning. Oplysningerne blev i 2008 indhentet via en landsdækkende spørgeskemaundersøgelse, suppleret med interview fra ni udvalgte kommuner. Undersøgelsens samlede resultater afrapporteres i foråret 2009.

Statistikker

Velfærdsundersøgelser og velfærdsanalyser

Velfærdsanalyse om sygedagpenge og førtidspension

Ankestyrelsen har i 2008 gennemført en velfærdsanalyse om, hvilken type overførselsindkomst førtidspensionister modtog, inden de blev tilkendt førtidspension. Analysen er gennemført ved at sammenkøre Ankestyrelsens førtidspensionsoplysninger med Beskæftigelsesministeriets DREAM-register.

40 procent af alle nye førtidspensionister modtog sygedagpenge lige inden, de fik tilkendt førtidspension. Dette svarer til 1.500 personer ud af de 3.756 personer, som i 1. kvartal 2008 fik tilkendt førtidspension. Førtidspensionisterne havde i gennemsnit modtaget sygedagpenge i 80 uger inden for de seneste tre år frem til, de fik tilkendt førtidspension.

Det gennemsnitlige antal uger på sygedagpenge inden førtidspensioneringen svinger med 15 uger fra Nord- til Syddanmark. I Nordjylland var borgerne på sygedagpenge i gennemsnit 90 uger inden for tre år frem til førtidspensionering. Tallet for Region Sjælland og Region Syddanmark var 75 uger.

Diagnoserne bag tilkendelsen af førtidspension blandt de langtidssygemeldte var ligeligt fordelt mellem tre grupper: psykiske lidelser, sygdomme i bevægeapparatet og andre diagnoser. Af de 1.500 personer, som var på sygedagpenge, fik 462 personer førtidspension på baggrund af en psykisk lidelse.

10 Tabeller og oversigter

Oprettede sager 2004-2008 fordelt på sagstyper

Tabel 1

OPRETTEDE SAGER	2004	2005	2006	2007	2008
ARBEJDSKADESAGER					
Arbejdsskadesager (gammel lov)	12.275	8.971	5.573	4.103	2.470
Arbejdsskadesager (ny lov)	175	3.402	7.752	11.054	12.503
ARBEJDSKADESAGER I ALT	12.450	12.373	13.325	15.157	14.973
ØVRIGE SAGER					
ØVRIGE 2. INSTANSSAGER	2.363	2.821	2.593	1.991	2.289
Flexydelse	15	21	39	5	11
Udenlandsk pension	270	301	358	228	217
Diverse	201	324	225	88	111
Magtanvendelse	12	7	8	10	8
Børnesager	445	464	468	403	483
Underretningssager i børnesager	-	-	67	99	181
Genoptagelsessager (pension)	109	23	14	2	3
Anordninger vedr. F+B*	34	33	63	26	22
Arbejdsgivers bidrag til AES (AES)	6	28	5	6	0
Arbejdsløshedsforsikring (AMA)	685	696	705	613	612
Børnepasningsorlov (AMA)	6	3	5	10	2
VEU-godtgørelse (AMA)	115	374	176	96	149
Dagpengegodtgørelse ved 1. og 2. ledighedsdag (AMA)	194	228	148	145	135
Ansættelsesbevis (AMA)	42	42	17	23	20
Diverse (AMA)	2	2	3	0	0
Kompensation til handicappede i erhverv (AMA)	40	33	21	0	0
Ferie (AMA)	124	57	61	54	46
Arbejds miljø (AMK)	63	185	210	183	289

Tabel 1 fortsat

ØVRIGE 3. INSTANSSAGER	3.429	3.067	2.996	2.034	2.523
Princip. Aktivlov	739	709	677	510	574
Princip. Servicelov	864	837	901	610	803
Princip. Børnetilskud	62	44	49	26	39
Princip. Retssikkerhed	99	90	87	56	41
Princip. Pension	1.079	792	729	444	552
Princip. Dagpenge	417	461	420	313	435
Princip. Boligstøtte	169	134	133	75	79
ØVRIGE SAGER I ALT	5.792	5.888	5.589	4.025	4.812
OPRETTEDE SAGER I ALT	18.242	18.261	18.914	19.182	19.785

* Omfatter: Anordning for Færøerne
Erstatning for besættelsestidens ofre

Afsluttede sager 2004-2008 fordelt på sagstyper

Tabel 2

AFSLUTTEDE SAGER	2004	2005	2006	2007	2008
ARBEJDSKADESAGER					
Ordinære arbejdsskadesager (gammel lov)	10.697	11.514	6.279	4.130	3.011
Ordinære arbejdsskadesager (ny lov)	37	1.215	7.495	8.869	10.926
Øvrige ¹	556	541	613	669	547
Bortfald	21	13	152	180	76
ARBEJDSKADESAGER I ALT	11.311	13.283	14.539	13.848	14.560
ØVRIGE SAGER					
Antagne principielle sager	321	346	312	233	270
Afviste principielle sager	2.794	2.512	2.337	1.601	2.030
Ordinære sociallovsager	357	404	413	288	196
Børnesager	367	397	418	392	421
Magtanvendelsessager	7	14	2	11	5
Underretningssager i børnesager	-	-	18	24	28
Underretningssager i børnesager (ikke møde)	-	-	31	54	100
Anordninger vedr. F+B ²	46	35	53	32	23
Arbejdsgivers bidrag til AES (AES)	3	21	3	4	4
Pensionsgenoptagelsessager i møde	102	50	9	1	2
Pensionsgenoptagelsessager u.f. møde	29	5	0	0	0
Arbejdsløshedsforsikring (AMA)	595	795	537	478	719
Børnepasningsorlov (AMA)	6	3	2	9	2
VEU-godtgørelse (AMA)	73	393	141	88	152
Dagpengegodtgørelse ved 1. og 2. ledighedsdag (AMA)	200	223	100	65	66
Ansættelsesbevis (AMA)	103	53	11	28	18
Diverse (AMA)	0	4	1	2	0
Kompensation til handicappede i erhverv (AMA)	21	50	19	4	0

Tabel 2 fortsat

ØVRIGE SAGER FORTSAT					
Ferie (AMA)	107	85	49	48	53
Arbejdsmiljø (AMK)	32	139	170	204	214
Øvrige ¹	334	249	445	320	302
Bortfald	246	163	240	217	170
ØVRIGE SAGER I ALT	5.743	5.941	5.311	4.103	4.775
AFSLUTTEDE SAGER I ALT	17.054	19.224	19.850	17.951	19.335

1 Øvrige omfatter sager i alle sagskategorier som er kontormæssig afgjort fordi:
klagefristen er overskredet
den foregående instans har genoptaget sagen
klageren har tilbagekaldt anken

2 F+B: Anordning for Færøerne og Erstatning for besættelsestidens ofre

Sagsbehandlingstider 2004-2008 fordelt på sagstyper

Table 3

SAGSBEHANDLINGSTID	2004	2005	2006	2007	2008
Arbejdsskadesager	6,2	6,4	5,8	5,0	6,3
Antagne P-sager	5,1	5,4	4,9	5,0	5,5
Afviste P-sager	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4
Børnesager	1,6	2,0	2,0	2,0	1,7
Magtanvendelsessager	1,1	2,8	1,3	1,7	2,1
Øvrige stamkontosager	4,1	3,9	4,5	3,0	3,2
AMA/AMK	4,7	4,2	4,8	-	-
AMA	-	-	-	7,1	6,9
AMK	-	-	-	7,4	6,2

Ændringsprocenter i 2008 fordelt på sagstyper

Tabel 4

ARBEJDSKADESAGER					
PRINCIPIELLE OG ORDINÆRE	Sager i alt	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist	Omgjorte i %
Arbejdsskadesager	13.937	10.420	1.882	1.635	25,2%
I alt	13.937	10.420	1.882	1.635	25,2%
SOCIALLOVSSAGER					
PRINCIPIELLE SAGER	Sager i alt	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist	Omgjorte i %
Aktivloven	75	43	21	11	42,7%
Service-loven	69	35	25	9	49,3%
Pensionssager	28	17	6	5	39,3%
Dagpengesager	61	28	26	7	54,1%
Retssikkerhed	13	6	4	3	53,8%
Boligstøtte	18	7	9	2	61,1%
Børnetilskud	6	3	1	2	50,0%
I alt	270	139	92	39	48,5%
ORDINÆRE SAGER	Sager i alt	Stadfæstet	Ændret	Delv. ændret	Omgjorte i %
Børnesager	421	270	20	109	30,6%
I alt	421	270	20	109	30,6%
ORDINÆRE SAGER	I ALT	Stadfæstet	Ændret	Hjemvist	Omgjorte i %
AMA*	902	618	270	7	30,7%
AMK**	186	122	42	22	34,4%
I alt	1.088	740	312	29	31,3%

*eksl. 42 sager om frist og kompetence samt godtgørelsessager

**eksl. 28 sager om frist og kompetence

Oprettede og afsluttede retssager i 2008

Tablel 5

	OPRETTET	AFSLUTTET
BYRETSSAGER I ALT	324	293
Arbejdsskadesager	86	47
Principielle sager	1	2
Ordinære Servicelovssager	0	0
AMA/AMK	0	0
Børnesager	225	230
Underretningssager	11	11
Øvrige sager	1	3
LANDSRETSSAGER I ALT	104	127
Arbejdsskadesager	17	39
Principielle sager	2	5
Ordinære Servicelovssager	1	2
AMA/AMK	0	1
Børnesager	82	77
Underretningssager	0	0
Øvrige sager	2	3
HØJESTERETSSAGER I ALT	15	17
Arbejdsskadesager	13	15
Principielle sager	0	1
Ordinære Servicelovssager	0	0
AMA/AMK	1	0
Børnesager	0	0
Underretningssager	0	0
Øvrige sager	1	1

Afsluttede retssager i 2008 med udfaldskoder

Tabel 6

	MEDHOLD	IKKE MEDHOLD	HÆVET	ANDET*	I ALT
BYRETSSAGER I ALT	216	6	58	13	293
Arbejdsskadesager	22	4	20	1	47
Principielle sager	0	0	0	2	2
Ordinære Servicelovssager	0	0	0	0	0
AMA/AMK	0	0	0	0	0
Børnesager	184	1	35	10	230
Underretningssager	7	1	3	0	11
Øvrige sager	3	0	0	0	3
LANDSRETSSAGER I ALT	93	4	29	1	127
Arbejdsskadesager	18	3	18	0	39
Principielle sager	1	1	2	1	5
Ordinære Servicelovssager	1	0	1	0	2
AMA/AMK	1	0	0	0	1
Børnesager	69	0	8	0	77
Underretningssager	0	0	0	0	0
Øvrige sager	3	0	0	0	3
HØJESTERETSSAGER I ALT	10	2	5	0	17
Arbejdsskadesager	10	2	3	0	15
Principielle sager	0	0	1	0	1
Ordinære Servicelovssager	0	0	0	0	0
AMA/AMK	0	0	0	0	0
Børnesager	0	0	0	0	0
Underretningssager	0	0	0	0	0
Øvrige sager	0	0	1	0	1

* 1 sag hjemvist på grund af nye oplysninger, 2 sager henvist til landsretten, 10 sager delvist ændret og 1 sag hvor Ankestyrelsen er indtrådt som bintervenient

Oprettede retssager 2006-2008

Tabel 7

	2006	2007	2008
BYRETSSAGER I ALT	0	239	324
Arbejdsskadesager	0	74	86
Principielle sager	0	4	1
Ordinære Servicelovssager	0	1	0
AMA/AMK	0	1	0
Børnesager	0	151	225
Underretningssager	0	6	11
Øvrige sager	0	2	1
LANDSRETSSAGER I ALT	394	57	104
Arbejdsskadesager	110	18	17
Principielle sager	7	3	2
Ordinære Servicelovssager	2	0	1
AMA/AMK	3	0	0
Børnesager	264	34	82
Underretningssager	6	0	0
Øvrige sager	2	2	2

Tabel 7 fortsat

	2006	2007	2008
HØJESTERETSSAGER I ALT	10	12	15
Arbejdsskadesager	6	10	13
Principielle sager	1	2	0
Ordinære Servicelovssager	0	0	0
AMA/AMK	1	0	1
Børnesager	1	0	0
Underretningssager	0	0	0
Øvrige sager	1	0	1
RETSSAGER I ALT	404	308	443

*2007 var først år Ankestyrelsens afgørelser kunne indbringes for byretterne.

